

శ్రీ

నానకుచరిత్ర.

పంచమాధ్యాయము.

అనంతరము నానకు కొంతకాల మచ్చటనుండి సోదరి వద్ద బావవద్ద సెలవుగైకొని లాహోరు మండలము నందలి యమ్నాబాదు పట్టణమునకుఁ బయనమైపోయెను. సుల్తానుపురమునువిడిచిన యాగడియ మొదలుకొని యీకథానాయకుఁడు గురు నానకు నామముతో వ్యవహరింపఁ బడుచువచ్చె. ఏలయన నాదినము ప్రారంభముగా నతఁడు తనకాలమున సంఘమునందు ప్రబలియుండిన దురాచారమును వెలిపుచ్చి ఖండించుటకును బ్రజల మనస్సులనుండి మూఢవిశ్వాసములను దొలఁగించుటకును సత్యమని తానునమ్మినమతము స్వేచ్ఛగా లోకులకు బోధించుటకును సంకల్పించెను. ఏమనుష్యుఁడు తన బోధనలవలన మానవకోటికి నీతి యాత్మజ్ఞానము మనోవికాసము గలిగించునో యతఁడే గురుశబ్దమున కర్హుఁడు. నానకు తనకుఁ గలిగిన యాత్మజ్ఞానమును దోడిమానవులకు నొసంగించుటకే గాక దైవధర్మములకు విరుద్ధములైన దురాచారము

లను సంఘమునుండి దూరముగఁ దోలుటకు నిర్మూలించుటకు సమర్థుఁడు గావున నీతఁడు గురుబిరుదము నందుటకుదగినవాఁడు. అందుచేత నాశబ్ద మతనియందు సార్థకమయ్యెను.

సుల్తానుపురమునుండి యమ్నాబాదుకుఁ బోవుట కేడు దినములు పట్టెను. ఈపట్టణమునకు నానకు వచ్చుటకుఁ గారణమేమన నచ్చట దైవభక్తుఁడు సత్ప్రవర్తకుఁడు నగు వడ్లవాఁడొకఁ డుండెను. ఆతని జూచుటయే యీగురుని యభిలాష. ఆవడ్రింగి పేరు లల్లో. నానకు తత్పురము బ్రవేశించి సరిగ యావడ్రింగియింటికిఁ బోయెను. లల్లో నానకు మహాత్ముఁడని వినియుండెనేకాని యాతని దరిశన మదివఱకెన్నఁడు జేసియుండలేదు. తనగృహమున కనాహూతుఁడై యరుదెంచిన పురుషుఁడు నానకేయని తెలిసికొని యావడ్రింగి మహానందభరితుఁడై వానినెంతయు గౌరవించెను. అతఁడక్కడ కొన్నినాళ్లుండి తనమతము బోధింప నారంభింప నాపురజనులకు వానిమీఁద ననిష్టముపొడమెను. అనిష్టమేకాదు కేవల ద్వేషమే కలిగెను. అట్లుకలుగుట యాశ్చర్యముగాదు. ఏలయన నేమనుష్యుఁడైన మతవిషయమునగాని, సంఘవిషయమునగాని, జ్యోతిషాది శాస్త్రవిషయములగాని క్రొత్తసిద్ధాంతము బోధించినప్పుడును సిద్ధాంతము ప్రాఁతదైనను నూతనముగా నాచరణమునకు దెచ్చినప్పుడును లోకులు కాకులట్లు వానిం బొడిచి తల యెత్తుకొనసీయక నిందించి బహిష్కరించి దండించి

చేతనైనచో నిష్కారణముగ జంపివేయుదురు. ప్రపంచము యొక్క పూర్వచరిత్రం జదివినవారి కందఱకు నిది విదితమే. లోకులు క్రొత్తసిద్ధాంతములలో నున్న మంచి చెడుగుల నరయరు. దానివలన మానవకోటికిఁ గల్గు లాభనష్టములను విచారింపరు. మునుపటి యాచారములకు విరుద్ధముగ బోధించినవాఁడు నీతిమంతుఁడైనను సరే విద్యాసముద్రుఁడైనను సరే జ్ఞానరాశియైననుసరే యదియెల్ల లెక్కసేయక వానినెల్ల సిలుగులం బెట్టుదురు. ఈమాటల యాథార్థ్యముస్థిరపరచుట కుదాహరణములు వేనవేలున్నవి. ఎందరో పరమపవిత్రులు మలిన చరిత్రులచేత సంహరింపఁబడిరి. ఎందరోవిజ్ఞానవంతులు పరమమూర్ఖులచేత బాధింపఁబడిరి. ఎందరో శాస్త్రకారులు నిరక్షరకుక్షులచేత నిందింపఁబడిరి. అద్వైతమతోద్ధారకుండగు శ్రీ శంకరాచార్యుఁడు మళయాళ బ్రాహ్మణులచేత నెన్నియిడుమలఁ బడెనో మనము వినియుండలేదా! ఆయనతల్లి మృతినొందినప్పుడు కులబ్రాహ్మణులు శవదహనమునకు సహాయముచేయక మిన్నకుండ శంకరుడుగొడ్డలితో మాతృదేహమును ఖండఖండములుగా జేసిమోసికొనిపోవుటకువీలులేక తనదొడ్డిలో నేయగ్నిసంస్కారము చేసెనఁట. విశిష్టాద్వైత మతోద్ధారకుఁడగు రామానుజాచార్యుని చోళరాజు దేశమునుండి తరిమెనఁట. రామానుజుఁడా రాజు చనిపోవువఱకు నినగా పండ్రెండు సంవత్సరములు తనమతము స్వదేశమున బోధింప వీలులేక విదే

శమములఁ గాలక్షేపము చేసెను. ఏసుక్రీస్తువంటి నీతివంతుని బరమభక్తుని సుగుణవంతుని వానిదేశీయులగు యూదులు నిర్హేతుకముగాఁ గొరత వేయింపలేదే. మతముమాట యటుండనిండు ప్రకృతి శాస్త్రముల లోఁ గ్రొత్తసంగతులు కనిపెట్టిన వారికిఁగూడ నిట్టి యవస్థలే సంభవించినవి కదా! ,,సూర్యుఁడు భూమిచుట్టు దిరుగుటలేదు. భూమియే సూర్యునిచుట్టు దిరుగుచున్న"దని కష్టపడి కనిపెట్టి యాసత్యము లోకమునకు వెల్లడించి నందుకే గదా బ్రూనోయను పశ్చిమఖండవాసుని వాని మతస్థులగు క్రైస్తవులు బ్రతికియుండగా వానిని నిప్పులలో బడవేసి చంపిరి. క్రొత్తదానిని లోకులు మొట్టమొదట నేవగించుట సహజము.

నానకు క్రొత్త సిద్ధాంతమేమియుఁ జెప్పక పోయినను వానిమతము పవిత్రమైన యార్యమతమైనను యానాటి దేశస్థుల యాచారములకు విరుద్ధముగ నుండుటచే వానిని ప్రజలు ద్వేషించిరి. నానకు పరమశాంతుఁడైనను దత్పురజనులు వానినెగతాళిచేసి చప్పట్లఁ జరచి యవమానించిరి. నానకునకు మర్దనునకుఁగూడ నక్కడనుండుట కిష్టము లేకపోయెను. గురుశిష్యులు తమతలంపు వడ్రింగి కెఱింగించిరి. అంత త్వరితముగ వెలబోవలసివచ్చెనని వడ్రింగి వారినడుగ నానకు, తనయునికి పురజనులకు బాధకరముగా నుండునని వారికి మనోవ్యథ కలిగించుట కిష్టములేక తాము పోవలసివచ్చెనని ప్రత్యుత్తర

మిచ్చి యాక్రిందివిధమున బలికెనఁట. ,,నే నూరకుంటినా నన్ను జ్ఞానములేని మొద్దందురు. మాటలాడితినా ప్రేలుచున్నాఁ డందురు. కూర్చుంటినా దేనినికొఱకో యేడ్చినట్లే యున్నాఁడందురు. లేచిపోతినా నెత్తినిగుడ్డవేసికొని పోయినాఁడందురు. వినయము జూపితినా భయపడి లోఁబడినాఁడందురు. నీజనుల నెట్లుమెప్పింపవలయునో నే నెఱుఁగను. భగవంతుఁడే నన్నిహాపరముల రక్షించుగాక." ,,లోకోభిన్నరుచిః" యను సామెతనుబట్టి మనుష్యుల మనస్సులు పరిపరి విధములుగ నుండును. ఒకనికి మిక్కిలి బాగున్నది మఱియొకని కెంతో యోగుగాఁ గానబడును. అందఱ మెప్పించుట మనుష్యమాత్రున కెవ్వనికిం దరముగాదు. కావున లోకోపకారపారీణుఁడగు మనుష్యుఁడు తనకు సత్యమనిదోఁచిన దానిని లోకుల నిందల కుడుగక స్తోత్రముల కుబ్బక దైవముఖముఁజూచి నిర్భయముగ జాటును. గురునానకు తనయూరు విడచిపోవుట కిష్టపడక లల్లో మాసముదినములు తనయింట నుండుమని వానిని ప్రార్థించెను. అతఁడు మిక్కిలి వినయముతో వేఁడుకొనుట చేతను మిక్కిలి భక్తిగలవాఁడగుటచేతను నానకు వానికోరిక నెరవేర్ప నియ్యకొనెను. మర్దనుఁడు పురజనులుపెట్టు బాధలు పడలేకను క్రొత్తయూరులో మునుపటియట్లు ప్రొద్దుపోవక పోవుటచేతను స్వగ్రామము పోవఁదలఁచి యజమానుని సెలవడిగెను. తనకాతిథ్యమిచ్చిన గృహస్థుఁడు సామాన్యస్థితికల

వాఁడైనందున నిరువురఁ కన్నమిదుట వానికి భారముగా నుండు నేమోయనియుఁ, బోవఁదలఁచిన వాని నాపఁగూడదనియు నా నకు మర్దునుని పోక కనుమతించి నెల దినములలో నవగా దానాపురము విడుపకముందే రమ్మని చెప్పిపంపెను.

గురు నానకు తత్పురమున నున్నపుడు సంపన్నుఁడు పలుకుఁబడి కలవాఁడు కులమున క్షత్రియుఁడునగు మాలికు భాగోయనునతఁడు బ్రాహ్మణులకు సంతర్పణముఁజేసినాఁడు. నానకునుగూడ విందునకు బిలిచెను. ఏమి కారణముచేతనో నానకు విందునకుఁ బోవలేదు. ఆసంపన్నుఁడది యనుమాన ముగా గ్రహించి నానకు దర్శనమునకుఁబోయి విందునకు రాకపోవుటచే దనకుగలిగిన యవమానమును మనస్తాపమును బిట్టుగ జెప్పుకొనెను. అదివిని నానకు భాగోనుమాఁచి యంత టి స్వల్పవిషయమున కింతగా విచారింపవలసిన యావస్యకత లేదని చెప్పి వెనుక విందారగింపనందుకు దోషపరిహారార్థ ముగా నప్పుడతఁడిచ్చు వస్తువులఁ దినుటకు వాగ్దానముచేసి భక్ష్యములఁ దెమ్మని యడిగెను. భాగో సంతుష్టహృదయుఁడై తత్క్షణము కొన్నిభక్ష్యములఁ దెమ్మని సేవకున కాజ్ఞాపించెను. తోడనే మిగుల రుచ్యములగు పదార్థములు పళ్లెరములతో వచ్చెను. అవి ముట్టకమునుపే నానకు ప్రక్కనునిలిచియున్న పేదవడ్రంగినిజూచి మీయింటిపదార్థములఁ గూడ తీసుకొని రమ్మనియాజ్ఞాపించెను. ఆనవ్వుడు లల్లో మహాప్రసాదమని

తనయింటనున్న నిస్సారపదార్థములం గొన్నిటిని దెచ్చి గురుసమ్ముఖమునం బెట్టె. పెట్టుటయు గురువు రెండుపళ్లెరములనుండి రెండువస్తువులు చెరియొక చేతం గ్రహించి వ్రేళ్ళతో నొక్కెనఁట. నొక్కినతోడనే భాగో తెచ్చిన పదార్థములనుండి నెత్తురుబొట్లు పడెనఁట. లల్లో సమర్పించిన పదార్థములనుండి తెల్లని పాలు గారెనఁట. అట్లు కారుట యసంభవమగుటచే నీకథ విశ్వాసపాత్రముగాదు. కాకున్నను లోకులకీ కట్టుకథ కొంత నీతిని బోధింపకపోదు. ఇందు మనము నేర్చుకొనవలసిన నీతి యిది. సంపన్నులు వెండిగిన్నెలతోడను బసిఁడిపళ్లెరములతోడను దెచ్చియిచ్చు పంచభక్ష్యపరమాన్నంబులు వారి కష్టార్జితంబులు కావనియు, పొట్టగడువక దినమెల్ల జమటయూడ్చి పాటుపడు నిరుపేద లనేకుల బాధించి బలాత్కారముగాను మోసపుచ్చియు సంపన్నుల ధనము గ్రహించి విందుల తామారగించి యొరులకు మెప్పునకై పెట్టుదురనియు, పాలుమాలక యొరుల వంచింపక మేను దాఁచుకొనక పాటుపడిదారపుత్రుల నెట్టటో బోషించుచు గౌరవముగఁ గాలక్షేపము చేయువాని గంజియన్నమే భాగ్యవంతుల పాయసాన్నములకంటె భక్ష్యములకంటె మహాత్ము లెక్కువ యాదరముతో నెక్కువరుచితో భుజింతురనియు మన మెఱుంగవలయు.

భాగో తెచ్చిన పదార్థములనుండి నానకు నెత్తురు పిండినమాట నిస్సంశయముగా నతిశయోక్తియైయుండును. గా

వాని తెచ్చిన యాహారమును దిన్నఁగ మెసవక వడ్రంగి యి డినకూడు నెక్కువయాదరించి సమగ్రమముగ భక్షించి యుం డుననుట సత్యమని మనమూహింపవచ్చును. ఇంతియగాక గడుసుదన మెఱుఁగని వెంగిలిజనులను దోఁచికొను భాగ్యవం తులగువారి యన్నముకంటె నీతిమంతులగు నిరుపేదల కూడు శ్లాఘ్యము గ్రాహ్యమునని నానకు మొగమోటమిలేక వాని తోఁ జెప్పియుండిన నుండవచ్చునని గూడ మనమూహింపవచ్చు ను. అయాదరణము నాధారము జేసికొని బుద్ధిమంతులీ కథను గల్పించి యుందురు. భాగ్యవంతుఁడై యెల్లవారలకు గౌరవనీ యుఁడైనున్న భాగోకు నిరుపేదయుఁ దక్కువ వర్ణము వాఁడు నందు వడ్రంగియునగు లల్లో యెదుట జరిగిన యవమానము నతఁడు సాధారణముగ మరచిపోదగినదిగా గానఁబడదయ్యె. ఆక్రోధమతఁడు మనసులో నుంచుకొని నానకున కేదైన నపకారము జేయుటకు సమయము నిరీక్షించుచుండెను. రంధ్రాన్వేషణము చేయువారికి సమయములు చిక్కకపోవునా శీఘ్రకాలములోనే యతని కొక యదను దొరకెను. ఎమ్నాబాదు ఖిల్లాదారు (గవర్నరు) గానుండిన శేజిఖానున కొక్కడే పుత్త్రుఁడుండెను. అతఁడా దినములలో గొప్ప జాడ్యముచేఁ బీడితుఁడైయుండె. శేజిఖాను గొప్పవాఁడగుటచే నతఁడు తన యధికారమునకు లోఁబడిన దేశములోనున్న గొప్పవైద్యులఁ నందఱ బిలిపించి కుమారునకుఁ జికిత్సముల జేయించెను కాని

మవి యన్నియు నిష్ఫలము లయ్యెను. భాగో శెజిఖానున కాప్తుఁడగుటచే ఖాను తనకుమారుని దేహస్థితి నాతనితో జెప్పుకొని శీఘ్రముగ నేదో చికిత్స జేయునిపక్షమున బుత్రుఁడు తనకు దక్కఁడని బిట్టువిచారించెను. భాగో వానివిలాపము విని మేటివైద్యుల చికిత్సలు నిష్ఫలములైనందున నటమీఁద జికిత్సల జేయింపక భగవద్భక్తుఁడై పరమపవిత్రుఁడై మహిమలు చేయుగల యోగినెవ్వనినైన బిలిపించి మంత్రబలముచే రోగమును శరీరమునుండి నిర్మూలము చేయుట కర్తవ్యమని వానికుపదేశించెను. ఆయాలోచనము మిక్కిలి బాగున్నదని ఖాను మెచ్చుకొని నిజముగా వాక్సిద్ధిగలవాఁడు మహిమగలవాఁడు నగుయోగిదొరకుట సులభసాధ్యము కాదని పలికెను. అనవుఁడు నగరనుందున్న బైరాగుల సన్యాసుల యోగులనందఱ బట్టి తెప్పించిన పక్షమున నందులో నెవ్వఁడైన నొక్క మహాత్ముఁడుండకపోఁడని భాగో ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. ఆయుపదేశము లెస్సగానున్నదని మెచ్చి ఖాను కానఁబడిన విరాగులనెల్ల బట్టికోమని సేవకుల కానతిచ్చెను. అట్లుపట్టుబడిన వారిలో గురునానకుకూడ నొకడైయుండెను. రాజభటులు గురునానకును నిష్కారణముగ బట్టికొని తీసుకొని పోవుచున్నందుకు లల్లో చాలవిచారించెను. గురునానకు తనకు శిష్యుండగు పేద వడ్రింగినూరడించి తనయాత్మబంధములో లేనంతకాలము శరీరము బంధింపఁ బడినను బాధల నొందినను తనకుజిజ్ఞాస లేదని పలికి వానికి ధైర్యము చెప్పెను.

మానవుఁడు తలంచున దొకటియు దైవము నిర్ణయించున దొకటియు నగుచుండునుగదా. శేజిఖాను తనయధికారబలమున భాగో చెప్పిన యాలోచనము ననుసరించి పట్టణమునఁగల విరాగులనెల్ల బలవంతముగ బట్టి తెప్పించెనే కాని తనయభిప్రాయము వారికి సరిగ నెఱిగింపక మున్నె కుమారుని శరీరస్థితి వారికి దెలుపకమున్నె యంతలో మొగలాయీలు మహాసేనాసమేతులై జయాభిలాషమై వచ్చుచుండిరనియు వెంటనే తమకు లోఁబడని పట్టణంబుల భస్మపటలము చేయుచు మనుష్యుల మర్దించుచుండిరనియు గుండెలవియు వార్తలు తెలిసెను. లోఁబడని పట్టణములు భస్మపటలము లగుచున్న వనుటచేత లోఁబడినయూళ్ళు నిరపాయములై యున్నవని తలంపవలసినపని లేదు. నీతిమాలిన యాదండులోని సైనికులు లోఁబడిన యూళ్ళసైతము దోఁచుకొని స్త్రీలఁజెరబట్టియథేచ్ఛముగా మెలఁగుచువచ్చిరి. ఎట్లయినను వారియధికారమొప్పుకొన్నగ్రామము లొప్పుకొనని గ్రామములకంటె నించుక సుఖతరములుగ నుండినవని చెప్పవచ్చును. ఆవార్తలు విని శేజిఖాను వానిచుట్టములు మిత్రులు తక్కిన పట్టణములకు ప్రాప్తించిన దురవస్థయే తమ పట్టణమునకుఁగూడ తప్పక పట్టునని మహాపదకు సంసిద్ధులైయుండిరి. అనుకున్నంతపని జరిగె. శేబరుయొక్క మొగలాయిసైనికులు కొలదికాలములోనే యహమ్మదానగరుబోయి యనాగరికులు క్రూరులు

నగుసైనికులు చేయఁదగిన దుండగములన్నియుఁ జేసిరి. ఒక్క
దోఁపుడుకాదు. ఒకహింసకాదు. ఒక్కస్త్రీ మానహానిగా
దు. అపుడుజరిగిన దౌర్జన్యములను గురునానకు స్వయముగ
జూచియుండుటచేత నతఁడు స్వభాషలో నాపురజనుల దురవ
స్థఁ గొన్ని పద్యములలో వర్ణించెను. ఆపద్యముల తాత్పర్య
మీక్రింద బొందుపరచెద. ఈవాక్యములలో నతఁ డంతఃపుర
స్త్రీల దురవస్థనే మిక్కిలి వర్ణించియున్నాఁడు.

ఆహా యీస్త్రీలు మున్ను పువ్వులతో సుగంధతైల
ములతో నగలతో వారిశిరసుల నలంకరించుకొని యుండిరిక
దా. ఆయువతు లిప్పుడు శిరస్సులు ముండనము చేయించుకొ
ని నోట మట్టిఁగొట్టుకొని పోవుచున్నారుగదా! తొల్లి యీ
యంగనలు సుందరమందిరముల వసియించుచుండిరిగదా! నేఁ
డు వారిజయించిన వారియెదుట నిలువనైనఁదగరఁట. వందన
ము సర్వేశ్వరా! వందనము. నీసంకల్ప మెవ్వఁడెఱుంగఁడుగ
దా! నీవేమి చేయఁదలంచెదవో నీవ యెఱుంగుదువు. ఈపడం
తులు వివాహకాలమున భర్తృపార్శ్వమున నెంతెంతశోభిల్లు
చునుండిరోగదా! వివాహానంతరమున నీవెలఁదులు పల్లకులె
క్కి భర్తృగృహములకుఁ బోయినప్పు డెంతెంత వైభవముతో
నుత్సవములు జరిగెనోకదా! చేతుల కంకణాలు ధగధగ మెర
య నీక్రొత్త పెండ్లికూతు లత్తవారి గుమ్మములముందు నిలిచి
నప్పుడు ముసలిముత్తయిదువులు పీడాపరిహారార్థ మెన్నిపాటు

లు దృష్టితీసిరోగదా! వారినోట మాట వచ్చెనా లెక్కలేని ధనము వారియధీనమయ్యెనుగదా! హంసతూలికాతల్పముల మీఁద హాయిగా బన్నుండుటయెగాని పనిచేసి యెఱుఁగరుగ దా. కావలసిన సమస్తమధురఫలములు వారికవలీలగ జేకురు చుండెడివి. ఆ యువిదలు శరీరములమీఁద ధరియించిన చీనీచీ నాంబరములు మణిభూషణములు వెలలేనివిగదా ! కటకటా ఇప్పుడు వారి చక్కఁదనమె వారికి శత్రువయ్యెను. వారివిభవ మె విరోధియయ్యెను. దురాత్ములగు యధికారుల యాజ్ఞాప్రి కారము సైనికులా స్త్రీలం జెరబెట్టిరి. దైవము తనకిచ్చవచ్చి నవారి నున్నతపదవికిం దెచ్చి కాపాడును. మనుష్యుండు తగు సమయమున భగవంతుని దలఁచుకొన్నయడల వారికపాయ ములేల వాటిల్లును. శత్రువులు దండువిడియకముందు ప్రభు వులు భోగపరాయణులై దైవమును మఱచి నిశ్చింతతో నుం దురు. ఇప్పు డేమి విచారించిన నేమిఫలము? బేబరు శాసన ము చెల్లుచున్నది. సుకుమారవతులగు సుందరాంగులు సము తము పట్టెడన్నమునకు మొగము వాచియుండిరి. మసీదులలో నమాజుచేయవలసిన యవసరము దేవాలయములలోఁ బూజ లుచేయవలసిన యవసరము లేకపోయినది. హిందూసుందరు లు మనసార మొగమునఁ గుంకుమ బొట్టుబెట్టుకొనుటకైన వీలులేని కాలము వచ్చినది. మునుపు వీరెవ్వరు రామునిపైనై న స్మరియించి యెఱుగరు. ఇప్పుడు స్మరియించుచున్నారు. న

త్రివులు స్మరియింప నియ్యరు. కొందఱు చెల్లాచెదరైన తమ కుటుంబముల సేమము నరయుచున్నారు. కొందఱు మట్టపక్కముల కుశలవార్తల నడుగుచున్నారు. కొందఱు తమ దుష్కర్మములఫల మనుభవింపఁ గూర్చుండినట్లు నేలఁగూర్చుండి యేడ్చుచున్నారు. భగవంతుఁ డేమిచేయ నిచ్ఛగించునో యదియే సంభవించును. మనుష్యుఁడు చిన్న "పురుగు."

అట్లు ప్రజల యవస్థనుగూర్చి కొన్నిపద్యములు చెప్పి నానకు పట్టణపరిపాలకుఁడగు శేజిఖానుని దుర్గతిని వర్ణించుచు మరికొన్ని పద్యములు రచించె. ప్రతిపద్యాంతమందు భగవంతుని మార్గము మనుష్యబుద్ధికి దుర్గమములనియు నతని శాసనము లవిలంఘనీయము లనియు నానకు నొక్కిచెప్పుచు వచ్చెను. ఆపద్యముల తాత్పర్య మీక్రింద వ్రాయుచున్నా, డ. ,,ఒకకాలమందు శేజిఖాను వాని యంతఃపురాంగనలు న నుభవించిన భోగ మింతింతయని చెప్పరాదు కదా! సేవకులు వారికనుసన్నలమెలంగి వారి నోటమాట జారినమాత్రమున నూడిగములు చేయుచువచ్చిరిగదా! కోరికలు కోరుటయె తడవుగా నవి సఫలము లయ్యెనుగదా! అహోరాత్రము లెడతెగని పండుగలై మహోత్సవములతో నిండియుండెనుగదా ఆనందసముద్రమున దేలుట సౌఖ్యములనవ్వారిగా ననుభవిం చుట సేవకుల కాజ్ఞాపించుట యాటలాడుట యలంకారముల జేసికొనుట మున్నగుపనులకంటె నన్యమెఱుంగరుకదా! అప్ప

ను శేజఖాను వానివంటి యితరమనుష్యులు నిశ్చయముగా నట్లు గడపిన దినములు కొన్నియుండెను. అదృష్టము కలిసివచ్చినంతకాలము వారికట్లు జరిగెను. కటకటా వారిప్పు డెట్లున్నారు. శత్రుసైనికు లున్నసొమ్మెల్ల నొలుచుకొనిరి. ఈయాయవమాన మనక యెల్లయవమానములు వారివంతయ్యె. వెనుక ననుభవించిన మహాభోగములకన్నిటికిఁ బ్రాయశ్చిత్తమో యన్నట్లు కొందఱు మహాఘోరముగ నున్న సంకెళ్ళతోఁ గాళ్ళు కదపలేక నేడో రేపో గతించిన తమ చెలికాండ్రఁ గలిసికొనుటకు సంసిద్ధులై చెరసాలలలో గుందుచున్నారు. భగవంతుఁడు న్యాయశీలుఁడు సర్వోన్నతుఁడు. అతనిశాసన ముల్లంఘించినవారు తప్పక నశింతురు. ఈనాటిప్రభువులగు పటానులు వానియాజ్ఞ దాటలేదా దానిఫల మనుభవించుట లేదా? ఘాతుకులగు మొగలాయి సైనికులకుఁ బౌరుషహీనులయిన పటానుప్రభువులకు జరిగిన యాయుద్ధములో నిరహేతుకముగా జచ్చినవేనవేలు పురుషులు స్త్రీలు బిడ్డలు మొదలగువారిపక్షముఁ బూనుట కెవ్వరు లేకపోయిరి.

శ్రీ

నానకుచరిత్ర.

షష్ఠాధ్యాయము.

మర్దనుఁడు గురువును వీడ్కొని తాల్వొండిగ్రామమునకుఁ బోయెను. ఆగ్రామవాసులు వానిరాకకు సంతసించి నానకునుఁగూర్చి మిక్కిలి యాత్రముతో నెన్నోప్రశ్నలడుగఁజొచ్చిరి. మర్దనునకంటె ముందు పదునైదుదినముల క్రిందట బలుఁడు తాల్వొండికిఁబోయెను. నానకుతండ్రి యదివఱకే తన కుమారుఁడు సన్యాసులలోఁ గలిసిపోయినాఁడని విని యామాట నిజమో యబద్ధమో కనుగొనుటకు బలునికడకుఁబోయెను. అది యథార్థమే యని బలుఁడు పలుకుటయు భగ్నమనోరథుఁడగుఁగాళుఁడు కాళునికంటె నెక్కుడుగ త్రిప్తాదేవియు మితిలేని వగపునొందిరి. కాళుఁడు పుత్రస్నేహము కతమున మనశ్శాంతి గోల్పోయి నిరపరాధుఁడగు నాకాఁపుకొడుకును జూచిన చోటనెల్లఁ దిట్టుచుఁ దనకుమారునిపాలిఁటి దుష్టగ్రహమన్నియుఁ దన కొంపఁదీసిన వాఁడనియు దుఃఖింపఁజొచ్చెను. కాళుఁడు, పుత్రుని పైన నాస విడిచియు మరల నతఁడు సంసారమును స్వీకరింపఁడని మనంబున నెఱింగియు నెవరిప్రోత్సాహముచేతనైన బలుఁడు విడిచిపోయినపిదప బుద్ధిమంతుఁడై సం

సారమున వెండియుఁ బ్రవేశించి యుండకూడదా యని కోం
త లేనిపోని యాసపెట్టుకొని మర్దనుఁడు గ్రామమునకు రాగా
నే బలుసికంటె వాఁడు బుద్ధిమంతుఁడని భావించి వాఁడు సు
తుని విషయమున నేదైన మేలువార్త చెప్పునేమోయని భ్రే
మపడి వానినిం గలిసికొని వానకు వైరాగ్యమునుగూర్చి య
నేకప్రశ్నము లడిగెను. తనయునిగూర్చి కాళుఁడు విన్నదంత
యు యథార్థమని మర్దనుఁడు ప్రత్యుత్తరము చెప్పెను. అది
విన్నతోడనే కాళునియొడలు జల్లుమనెను. మొగము తెల్లవారె
ను. మర్దనుఁడు కాళునిమాటలకు బదులుచెప్పునప్పుడు నిర్భ
యముగను జ్ఞానగర్భితముగను మాటలాడెను; మొదట కాళు
డే తనయునివార్త యెఱరసివచ్చుటకు మర్దనుని బుత్తెంచెనని
చదువరు లెఱుంగుదురుగదా ! మర్దనుఁడు తన యుదరపోష
ణార్థము గానవిద్య నేర్చుకొన్నవాడయ్యు గురునానకు
తోఁ గొన్నినాళ్లు సహవాసముచేయు నప్పటికి వానికిస్వలాభ
పరాయణత యైహికవిషయాసక్తి దప్పులయ్యెను. పారమార్థిక
చింతప్రబలెను. తనవలెనే పుత్రుఁడుసంసారతంత్రములో దగు
ల్కొనినట్లుచేయవలయునని ప్రయత్నించుచున్న కాళునిచే
ష్టలయందతనికేవ గలిగెను. దయాళువు లోకబాంధవుడు నగు
భగవంతుఁ డొకఁడున్నవాడనియు వానిసేవయేమానవునకుప్ర
థమకృత్యమనియు నతడు తెలిసికొనెను. తెలిసికొని తన్ను పంపి
నయజమానికంటె మర్దనుడు జ్ఞానియయ్యె నానకుయొక్క ని

శ్చలభక్తిని శాంతమును మనోధైర్యమును భూతదయను జూచి నవారందరదివఱ కెంతభక్తిహీనులైనను తప్పక భక్తితత్పరు లగుదురు. అందుచేతనే మర్దనుడు స్వలాభాన్వేషిగాక నాన కున కుశిష్యుడయ్యెను. పుత్రుడు చెడిపోయినాడని దుఃఖితుడైన కాళుని మర్దను డూరడించి గుణరత్నాకరుడగు నట్టికుమారుడు గర్భమున జనించినందున దన్ను ధనుడుగా భావించుకొనక వి చారించుట యవివేకమనియు వానికుమారుడు లోకసామాన్యు డు కాడనియు శ్రీకృష్ణుని యవతారమనియు సూర్యచంద్రుల యంశమున బుట్టెననియు మఱియు బెక్కు-భంగుల దన భక్తికొ లది చెప్పి వాని వీడ్కొని మొదటినుండియు నానకునందు మంచి యభిప్రాయము గలిగియుండిన రాయబులారు వద్దకుబోయి నానకు వృత్తాంతమంతయు వానికి కెఱిగించెను. రాయబులారు నానకువృత్తాంతమును కాళుడువిన్నట్లు వినక మున్ను తా నను కొన్న దానికి నాడు విన్న దానికి సరిపోయెనని చాలసంతసించి తాల్వెండీ గ్రామమునకు గురునానకు నొకసారి బంపుమని మ ర్దనుని వేడుకొని తనమాటలుగా వానికి విన్నవింపుమని కొన్ని పలుకులు చెప్పి పుచ్చెను. మర్దనుడు తన వెంట నీసారి బలుని దోడ్కొని పయనమై యమ్నాబాదునకు బోయెను.

పోయి "నానకును గాంచి యతడు రాయబులారుమాటలుగా నిట్లని విన్నవించెను" నేను చాలాకాలమునుండి మహాత్ములగు మిమ్ము జూడగోరుచుంటిని. కాని వార్ధకము దేహదౌర్బల్యము

నారాకళంకములుగలిగించినవి. పయనమే కుదినములు పట్టుట చేతను బాధలు మిక్కిలిపడవలసివచ్చుటచేతను కాజాలనైతిని. కావున నా యెముకలు గోతిలో బడకమున్నె మీరే తాల్వొండీగ్రామ మొక్కసారి వచ్చి నాకు దరిశనమిచ్చి నన్ను ధన్యుని జేయవలయునని కోరుచున్నాను." ఆసందేశము మిక్కిలి జాలిగొలుపునదై యుండుటచేతను తనమీఁద మొదటినుండియు నభిమానముగలిగి తనకెన్నో యుపకారములు చేసిన రాయబులారువద్దనుండి యీసందేశము వచ్చుటచేతను నానకు దానినిజుల కనగా జూడలేకపోయెను. అందుచేత బలుడు మర్దనుడు జేరిన దినముననే నానకు లల్లోవద్ద సెలవుపుచ్చుకొని యమ్నాబాదు విడచి తాల్వొండికి బోవదలచెను.

తలచెనుగాని పయనము గావలసి వచ్చినప్పుడు వాని మనస్సు మిక్కిలి సందేహించెను. రాయబులారుమీఁది విశ్వాశముచేత ననుగ్రహముచేత స్వగ్రామ దర్శనము వానికిష్టమైనను వాని మనస్సునకు మిగుల బాధను కలిగించునట్టివియు మనోధైర్యమును సంపూర్ణముగా శోధింపఁ గలిగినట్టివియు నగు స్థితిగతు లక్కడ నున్నట్లు వానికి బొడగట్టెను. ఎవ్వానిగూర్చి గురునానకప్పటికిని భయపడుచుండెనో యాకాళు డక్కడ నుండెను. దయామయస్వరూపిణియు గన్నతల్లియు నగు త్రిప్తాదేవియు నక్కడనే యుండెను. కోపోద్దీపితుడగు తండ్రి కఠోరభాషణముల నతఁ డొకవేళ సైరించి సరకుసేయు

క మనోధైర్యమును జిక్కబట్టిన బట్టుగాక! మూర్తీభవించిన కృపారసమో యన్నట్లు మృదువులగు మాటలతో, జాలిగొల్పుచూపులతో బాష్పపూరితములైన కన్నులతో దరికిజేరి మీద చెయివైచి తల్లి బ్రతిమాలుకొన్నప్పు డెంతనిశ్చలహృదయముగల కొడుకైన బేలవడి లోబడకుండునా! సహజముగ మాతృభక్తి యతిశయముగా నున్న నానకువంటి గుణవంతుడు తల్లిమాటల కెదురాడగలడా? మాటకు మాట యుక్తికి యుక్తి చెప్పి యతడు తొక్కినమార్గము సరికాదని సహేతుకముగా నెవరైన వాదించినచో వారి నతడు వాదమున నోడింపగలడు. అట్లు చర్చలు పెంచక వాదములు సలుపక కన్నీళ్ళనే యుక్తులుచేసికొని దయనీయములగు మాటలనే యాయుధములుగ జేసికొని కొడుకులం గెలిచి వారిమనస్సులం ద్రిప్పదలచు తల్లులముందఱ పుత్రుల నీమములు నిలుచుట యరిది. ఇందుచేతనే పూర్వకాలమునందు గౌతమబుద్ధుడు మొదలగు మహాత్ములందఱు సన్యసించి యా యాశ్రమమునందు జాలకాలము స్థిరపడినపిదప తల్లిదండ్రులు మొదలగు చుట్టములం జూడబోయిరి. అవి యన్నియు నానకు చక్కగా నెఱిగినవాడు గావున తాల్వెండికి బోవుదునా మానుదునా యని మొదట నించుక సంశయించియు జననీజనకుల ప్రార్థనలకు మనోవైకల్యము నొందక స్థిరముగా నిలిచినప్పుడే తన వైరాగ్యము వైరాగ్యమగుననియు గానిచో నది వ్యర్థమ

నేయు భావించి తప్పక యా యూరికి బోయి తన మనోధైర్య
మును బరీక్షించుకొన దలచెను. అట్లు కృతనిశ్చయుడై యిరు
వురు శిష్యులచేత ననుగమ్యమానుడై నానకు తాల్వొండికి
బోయి గ్రామము బ్రవేశింపక యూరుబైట చెరువు వద్ద బస
చేసెను.

ఆతని రాక గ్రామములో దెలిసినతోడనే గ్రామవా
సులు స్త్రీలు పురుషులు బాలురు వృద్ధులు దమతమ పనులు
కట్టి తమ గ్రామవాసియైన యీమహాయోగి దర్శనము చేయ
తీర్థప్రజలె వచ్చిరి. నానకు మనసులో తలంచినట్లె తండ్రియ
గు కాళుడు తల్లి త్రిప్తాదేవి పినతండ్రులలో నొకడు వానికడ
కు వచ్చిరి. అప్పుడు నానకు సన్యాసి వేషముతో నుండెను.
కాషాయవర్ణముగల రెండుగజముల గుడ్డ తలకు చుట్టుకొని
యట్టిదే మఱియొకటి మొలకు జుట్టుకొని మఱియొక చిన్నగుడ్డ
చేతఁబూని యతఁడు గూర్చుండెను. ఊరుబైట చెట్టుక్రింద న
ట్టిదీన వేషముతో గూర్చుండిన యాకుమారునిఁ జూడ తల్లితం
డ్రుల మనస్సెట్లు పరితపించెనో చదువరులే యూహించుకొన
వచ్చును. కాళుఁడు కుమారుని నీచస్థితిఁ జూచినతోడనే మ
నోవైకల్యము నొంది కోపపరవశుఁడై నానకును దూషించు
టకు బ్రయత్నించెనుగాని శాంత స్వభావుఁడగు వాని తమ్ము
డక్కడనే యున్నందున మనస్సు స్వాధీనములో నుంచుకొమ్మ
ని సోదరునకు హితోపదేశము చేసి వానిసంరంభమును మా

స్పెను. అనంతరము దండ్రి కుమారునితోఁ సభాషింప దల
చ నానకు పినతండ్రి లోకవృత్తి మెఱిగినవాఁడయినందున గా
భీర్యముతో మాటలాడ మొదలుపెట్టు నేని వానివాక్పారుష్యము
వలన దండ్రికొడుకుల కదివఱకే గలిగిన వియోగము మఱింత
యధికమగునని వానిని మాటలాడ నీయక తానే ముందు ప్రి
సంగమునకు దొరకొనెను. అన్నకొడుకును బినతండ్రి పలుక
రించి ముందుగా స్వగృహమునకు రమ్మని నానకును బిలిచె
ను. నానకు వానికిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. "అయ్యా! నా
యిల్లు వేరుగ నున్నది. మీయిల్లు నాయిల్లు గాదు. అన్ని
యిండ్లతో సంబంధము వదలుకొంటిని." కొడుకిచ్చిన యీ
యుత్తరము చెవినిబడిన తోడనే త్రిప్తాదేవి, పుత్రస్నేహమిత
రాలోచనలను జయింప మనసు పట్టలేక వలవల యేడ్చుచు
గుమారుని పాదములపై బడెను. మాతృవిధేయుడగు నాగురు
వు తల్లిని పరమ భక్తితో బాదములపైనుండి లేవనెత్తి విన
యమున నిట్లనియె. ,, అమ్మా! క్షమయేనాకు దల్లి సంతుష్టి
యే నాతండ్రి మనోజయ కారణమయిన సత్యమే నా
పినతండ్రి."

ఆయుత్తరము మిక్కిలి ప్రశంసనీయ మైనదిగదా? గు
రునానకు తన యెట్టయెదుట నున్న బంధువులు బంధువులు
గారని విస్పష్టముగఁ జెప్పి దీనబంధువుఁడగు భగవంతుఁడే తన
బంధువుఁడనియు వాని సన్నిధానమునకుఁ గొనిపోవందగిన

సత్యాది సద్గుణములే తనమిత్రములనియుఁ దెలియఁజేసెను. అప్పు డాతనిపలుకులు వినినవా రందఱు వాని నిశ్చలభావము నకు సంతసించి యతఁడు గృహస్థాశ్రమమును సంపూర్ణముగ విడిచినాఁడనియు జితేంద్రియుఁడై యాశల జయించి సంసార సంబంధము ద్రెంపినాఁడనియు వానిచరిత్రము ముందుముం దు సుజనవందితమై యుండుననియు నమ్మిరి. కష్టతరమైన మా తాపితృసందర్శన మీవిధమున బరిణమించినందుకు తన మనో ధైర్యము వీఁగకుండ దాను బయటబడినందుకు నానకు మి క్కిలి సంతసించెను.

"మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ" యని వేదములు పలుకుచున్నవిగదా సమస్త మతములు తలిదండ్రులసేవ యు త్తమోత్తమమని యంగీకరించు చున్నవిగదా! అట్టియెడ తలి దండ్రులకు విధేయుఁడైన నానకు తన యకాల సన్యాసము వల్ల వారికిరువురకు నధికమనోవేదన నేల గలిగింపవలయు? తల్లిదండ్రుల దుఃఖపెట్టినయతఁడు గురువగునా యని కొందఱ డుగవచ్చును. స్వలాభము నెంచుకొని తల్లిదండ్రులను విడు చువాఁడు దూష్యుడగును గాని లోకాను గ్రహార్థము గృహ ము దారపుత్రులను మాతాపితలను స్వలాభమును స్వసౌఖ్య మును బరిత్యజించి యేకాకియై సుజనులు చుట్టములుగ జ్ఞాను లు సహాకారులుగ శిష్యులు బిడ్డలుగ లోకమే యిల్లుగ భగ వంతుఁడు తండ్రిగ భావించి పాపుల నభ్యుద్ధరింప బాటుపడి

మేనులు ధారపోయునట్టి మహాత్ములు తలిదండ్రులకు మనోవే దన గలిగించి సంతమాత్రమువ దూష్యులుగారు. ఈతండ్రి దుఃఖించినను బైనున్న యాతండ్రి వాని గుణములకు సంతసించును. ఈపుత్రులు తగు జీవనాధారము లేక స్వల్పకాల మిడుమలు బడినను శిష్యపుత్రులు వేనవేలు సద్గతులు గలిగి సుఖింతురు. బుద్ధదేవుఁడు తలిదండ్రులమాట సరకు సేయక సన్యసించె. శంకరాచార్యుఁడు తల్లికన్నిష్టమైనను వివాహాపూర్వమందె నాలవయాశ్రమము స్వీకరించెను. రామానుజాచార్యుఁడు కాఁపురమునకు వచ్చిన భార్యను విడనాడి భగవత్సేవకై త్రిదండ సన్యాసియయ్యెను. బసవేశ్వరుఁ డుపనయనమే చేసికొననని గురులమాట ధిక్కరించెను. పురాణములలో నిట్టి యుదాహరణము లనేకములు గలవు. శుకుడు బాల్యముననే సన్యసించి తండ్రియగు వేదవ్యాసునకు మిక్కిలి మనఃఖేదము గావించెను. ప్రపంచారంభమునుండియు లోకోపకారులై మహాత్ములు గురువచనంబుల నతిక్రమించియే లోకబంధవులైరి. మాతాపితల శాసనము లతిక్రమింపగూడనివని వారు గృహములందుండిన మానవలోకము గతియేమి కావలసియుండును?

అట్లు నానకు తల్లియొక్కయు బిన తండ్రియొక్కయు మాటల నిరాకరింప బిన తండ్రి కాలునితో నాలోచించి రాయబులారు మాట మీద దమకుమారునకు గౌరవముగలదని

మొఱంగి యతనిచేత బుద్ధి చెప్పించవచ్చుననుకొని వాని యింట బసచేయుమని నానకును వేడుకొనెను. నానకు 'రాయబులారు నిమిత్తమే యిక్కడికి వచ్చినందున వానియింటికిఁ బోవుట కేయాటంకము జెప్పక కదలిపోయెను. పోయి యా మహాత్ముఁడు వార్ధకముచేత గదల లేకయున్న రాయబులారు నుగాంచి వానిపాదములను దనహస్తముతో స్పృశించెను. ఆశతవృద్ధు మలినములగు తన పాదములను బవిత్రుఁడగు గురువు స్పృశించి నందుకు మెచ్చుకొని లేవలేక కూర్చుండియే యతని శిరస్సు మహనీయుడగు నానకు నడుగులం జేర్చెను. గురువు వృద్ధుని శిరస్సు సగౌరవముగా నెత్తి సేమమడిగెను. ప్రియభాషణంబులతో నిరువురు గొంతసేపు గడపిన పిదప నానకు బంధువులు వంట బ్రాహ్మణుని నొక్కని కుదిర్చి నానకు నిమిత్తము వంట జేయించిరి. కాళుఁడు ద్రిప్తాదేవి యాదిసమంతయు రాయబులారు గృహమందే పడియుండిరి. వారు తనయింటివద్ద భృత్యులవలె నేలపడియుండిరో యాకారణము రాయబులారు చక్కగా నెఱింగి తానె ముందుగ నామాట కదపక వారి నోటనుండియే వారికోరికలు జెప్పఁ దలఁచి ప్రసంగింప జొచ్చెను. అతఁడు సంభాషణమారంభించి నాలుగు పలుకులు పలికినతోడనే ద్రిప్తాదేని కన్నుల నీరుపెట్టుకొని తద్దయు దుఃఖితయై రాయబులారు హృదయము కరిగి పోవునట్లు వగచుచు వాని నిట్లు ప్రార్థించెను. " ఈకష్టకాలమందు

మీరుతప్ప మాకు సాయముచేసి మమ్ము దేల్చువారెవరులేరు సాయనా నీయావచ్ఛక్తి వినియోగించి, నాబిడ్డతో నెట్లు చెప్పవలయునో యట్లు చెప్పి వాఁడీ యూరునుండి పోకుండున ట్లుచేసి పుత్రభిక్షము పెట్టుము. నీకెంతో పుణ్యముండును" రాయబులారు తృప్తాదేవి మాటలచేత బరవశుఁడై నానకును జూచి నీతల్లి యభీష్టమెట్లయిన నెరవేర్ప గలవాయని యడిగెను. అడిగి యంతట నూరకుండక రాయబులారు వెండియు నిట్లనియె. "నాకు విస్తారము సేద్యము జేయదగిన భూమిగలదు. అందుకొంత నీ కుచితముగ నిచ్చెద. నీవు శిస్తు నీయ నక్కరలేదు. కావలసిన పాలేళ్ళను బంపెదను. నీవేమియు శ్రమపడనక్కరలేదు. అది సేద్యము చేయించుచు నిచ్చట నుండగలవా."

అతనిమాటలకు గురువిట్లు బదులుచెప్పెను. "అయ్యా! భగవన్నామ స్మరణమే విత్తనముగుగాక సంతుష్టియే నాగలి యగుగాక! వినయమే కలుపు తీతయగుగాక ఇట్లు కృషిచేసిన నీభక్తివిశేషము చేతను దైవానుగ్రహము చేతను మంచిపంట పండగలదు. నీయిల్లు నిత్యకళ్యాణ సదనమై వర్ధిల్లగలదు" అప్పలుకులు విని దాపుననున్న పినతండ్రి నానకుతో మెల్లగ నిట్లనియె. నీవు వ్యవసాయము వంటి కష్టపు బని జేయలేని యెడల మంచియంగడి నొకదానిం బెట్టి సుఖముగ గూర్చుండి పనిచేయు చుండుము. అనవుడు గురువు పినతండ్రికిట్లనియె.

“ఇక నాలస్యము చేయక నీజీవితకాలమునే యంగడి చేసికొనుము. భగవన్నామమె యాయంగడిలో నమ్మెడు సరకుగా నేర్పరచుకొనుము. ధ్యానమె యాసరకును సంపాదించు సాధనముగా నుంచుకొనుము. ఈశ్వరనామవ్యాపారము చేయు వర్తకులతోనే బేరసారముల జేయుచు గాలము గడపుము. ఇంతకన్న వేరు వర్తకము చేయకుము” అట్లు పలికిన కొడుకుమాటలు విని పినతండ్రి వెండియు నిట్లనియె “నీకంగడి పెట్టుట కిష్టములేని పక్షమున విదేశములు చూడ నభిలాష గలిగినపక్షమున గుఱ్ఱములవర్తకము జేయుము. అది కారణముగా నీవెన్నో దూరపుపట్టణములఁ జూడఁగలవు” నాతఁడు దానికిట్లు బదులు చెప్పెను. “నీవు శాస్త్రములను వినెడు వ్యాపారమునుండి సత్యమను గుఱ్ఱములను దూరదేశములకు దీసికొనిపోయి యమ్ముము. నీదారిబత్తెముగ సత్కార్యముల సౌజన్యత గొనిపొమ్ము. ఆవ్యాపారమువల్ల నీకుగలుగు లాభమేమన నీనక్షయలోకమున కఱిగి నిరాకారుఁడగు నీశ్వరు సన్నిధ్యమును జేరి మోక్షసుఖము ననుభవింపగలవు” జ్ఞానియగు కుమారుఁడన్ని విధముల నిహలోక వ్యాపారముఁ ద్రోసి బ్రహ్మజ్ఞానబోధకములగు పలుకులు పలుకుచుండ బినతండ్రి వానినెంతమాత్రము గ్రహింపలేక సిగ్గులేక మరల నిట్లనియె. “పోనీ నీకు గుఱ్ఱపువర్తక మిష్టములేదేని సర్కారు వారివద్ద నుద్యోగములో చేరుము.” ఈమాటకు గురువు నోటినుండి ఈ

క్రిందియుత్తరము వచ్చెను. "నీవు మనసార భగవంతుఁడను సర్కారును గొలువుము. నీయాత్మభగవన్నామము మీఁది భక్తిని వృద్ధి పొందించునట్లు నడుచుకొనుము. నీయధికార మంతయు దోషములమీఁద జూపి దానిని నశింపఁజేయుము. అట్లుచేయుదువేని నీవు సిద్ధుఁడవగుదువు."

నానకునకుఁ బినతండ్రికి జరిగిన సంభాషణము విని రాయబులారు నానకుయొక్క మనస్సునకు నిష్టముగా నుండు నట్టి పని వానిచుట్టములు చెప్పలేదనుకొని తాను చేయబోవు నుపదేశము తప్పక యంగీకరింపఁబడునని నమ్మి గురువుతో నీవిధమున బలికెను. "బీదవాండ్రకు నీవొక సత్రమును వేయుము దానిపోషణకు గావలసిన ధాన్యమంతయు బండదగిన మంచిభూమి మూఁడునూతులుగలది నేను నీకిచ్చెదను. నీవు శిస్తురూపకముగా నాకేమియునీయనక్కఱలేదు." ఇది సత్కార్యమగుటచే సాధారణముగ నానకుమెత్తబడి దానికొప్పుకొన వలసినదే. కాని యాతని మనోనిశ్చయము దృఢమైనదగుటచే నతఁడు పార్వా పర్యములు విచారించి దానికి సమ్మతింపలేదు. ఇదియేగాదు ఎవ్వరెంతెంత మంచి యుపదేశములఁ జేసినను నానకు మనస్సునకవి యెక్కవయ్యె. అట్లు కొన్నిదినములు తాల్వెండిలోనుండి నానకు యెట్టకేల కాయూరువిడిచి పోదలఁచెను. ఏలయన నతఁడచ్చట నున్నం దునఁలన పారమార్థికచింతగల కొంతమందికే జ్ఞానోపదేశపు

ర్యకమగు నుపదేశము జరుగుచుండనుగాని విశేషజనులకు వినోదముదీరుట తప్ప నెక్కువయుపయోగము లేకపోయెను. గ్రామమువిడిచి పోదలంచినప్పుడు వానిని మిత్రులు జట్టములు తలిదండ్రులు చుట్టుకొనిరి. తల్లిదండ్రులు సన్యాసాశ్రమమును విడువుమని చాలబ్రతిమాలిరి. రాయబులూరు సంయితము తలిదండ్రుల పక్షమన్బూని వ్యాపారమేమియుం జేయునక్కఱలేదనియు నూరక స్వగ్రామమున నుండినంజాలు గావున దానికైన నియ్యకొనందగుననియు నానకును వేడుకొనెను. అందుకు నానకు తద్విషయమున దనయిష్టము చెల్లదనియుం దనయిష్టమే చెల్లినపక్షమున జననీజనకులను మెప్పించుటకంటె మరియొక కార్యము తనకులేదనియుం దనయిష్టముకంటె నతీతమైన పరమాత్మునియిష్టమెట్లో నట్లు జరుగవలసినదనియు బదులుచెప్పెను.

అట్లు చెప్పి బలమర్దనులు వెంబడింప గురువు ప్రయాణోన్ముఖుండైయున్నపుడు రాయబులారు వానిసమీపమునకుంబోయి తనకొక ధర్మకార్యము జేయు నిష్టముగలదనియు నెయ్యది యుత్తమోత్తమ కార్యమగునో గురువునోటనుండి విన వేడుక గలదనియు జెప్పెను. పరోపకారము జేయదలంచిన సత్పురుషునకు నిరుత్సాహము జేయుట భావ్యముగాదని గురువు వాని మంచితలంపునకు సంతసించి తాల్వొండి గ్రామములో మంచిచెరువు లేనందున మంచినీళ్ళతటాక మొకటి త్రవ్వింం

పవగునని వానికుపదేశము చేసెను. నానకు స్వగ్రామములో నున్నపుడచట చెరువు లేనందుకు మిగులవిచారించుచువచ్చెను. గ్రామస్థులు దానివలన జాల నిడుమలు బడుచువచ్చిరి. రాయబులారు గురువు నిర్ణయించిన ధర్మకార్యము సర్వజనోపయోగమైనదని శ్లాఘించి తగినతావు వెదకి చెరువు త్వరలోనే దవ్వించి దానికి గురునానకు పేరుపెట్టెను.

శ్రీ

నానకుచరిత్ర

సప్తమాధ్యాయము.

ఇంతవఱకు నానకు దేశాటనమని చెప్పఁదగిన సంచారము చేయలేదు. అతఁడు తిరిగిన యాత్రలు రెండు మూడు మాత్రమే గలవు. అందు మొదటిది సుల్తానుపురము. రెండవది యమ్నాబాదు గ్రామము. ఈయాత్రలకుఁ బోవునపుడు మార్గవశమున నతఁ డొకటిరెండు గ్రామములు చూచియుండవచ్చును. అతని శరీరము వానిమనస్సువలెనే స్వేచ్ఛావిహారమందాసక్తి గలదగుటఁ జేసి యతనికి దేశాటనమునందు మిక్కిలి యిష్టముండెను.

బలమర్దనులు వెంబడింప నట్లు తాల్వెండి గ్రామము విడిచి నానకుముందుగా యమ్నాబాదునకుఁ బోయెను. అచ్చట పూర్వశిష్యుఁడగు లల్లో వాని నాదరించి పదునైదు దినములు తనయింట నుంచుకొనెను. అటనుండి గురువు తత్సమీపమందున్న మఱియొక తావునకుఁ బోయెను. ఆస్థలమునకిప్పుడు నానకు మఠమని పేరు. ఆకాలమందచ్చటగాఢనియమములతో యోగాభ్యాసము జేయునట్టి సిద్ధులనేకులుండిరి. గురు

నానకు శిష్యసమేతుఁడై యాస్థలమునకుఁబోయి సద్ధాశ్రమమున కెదురుగా నొక నారింజచెట్టుక్రింద గూర్చుండె. ఆకిచ్చలిచెట్టదివఱకు జాలకాలమునుండి శోషించి మోడుగానుండెనఁట. గురువు దానిక్రింద నాశీనుఁడైనతోడనే యావృక్షము పచ్చనియాకులు లేతచిగుళ్ళు గలిగి దర్శనీయ మయ్యెనఁట. ఈవింత దూరమునుండి సిద్ధులు గనిపెట్టిరఁట వారు తమకంటె నెక్కువయోగులు లేరని కడుగర్వితులై యుండువారఁట. తమకంటె నెక్కువ మహిమలుగల మహాత్ములు వచ్చెనని తెలిసికొని యాసిద్ధులు నానకు చుట్టుంజేరిరి. జోగులు పదిమంది జేరినప్పుడు వేదాంతచర్చ తప్ప మఱియొకవిషయమేది చర్చింపఁబడును ? ఆసిద్ధులు తమకు దుస్సాధ్యములగు వేదాంతవిషయకప్రశ్నముల నెన్నో గురువు నడిగిరి. గురువు దేనిలోను వారికిం దీసిపోవఁడయ్యె. సిద్ధులడిగిన ప్రశ్నలకన్నిటికి గురువవలీలగ మనస్సునకు దత్క్షణమే నాటునట్లుగ ననుభవసిద్ధమగునట్లుగా బ్రత్యుత్తరములు చెప్పి యందఱను సంతుష్టులఁ జేసెను. అంతట నాసిద్ధులు నానకు తమకంటె నెక్కువ సిద్ధుఁడని గ్రహించి వానిం గొనియాడి తమమతమున జేరుమని ప్రార్థించిరి. నానకు దానికి సమ్మతింపక మనుష్యున కాత్మశుద్ధి సత్ప్రవర్తనము మొదలగునవి యుండవలయును. గాని పై వేషములవలన లాభములేదనియు వేషధారణముతోఁ బని లేక యంతఃకరణశుద్ధికై పాటుపడవలయుననియు కానేమత

మునందు నెత్తగయందు జేరుట లేదనియుఁ జెప్పెను. అట్లు పలికి నానకు వారికాసమయమున గొన్ని నీతివాక్యముల నుప దేశించెనఁట. అవి భాషాంతరమునం దుండుటచే వ ని తాత్ప ర్య మిాక్రింద బొందుపరచుచున్నాఁడ. "కాషాయాంబరము దండము ధరించుటలోను మేనెల్ల బూడిద పూసికొనుటలోను యోగము లేదు. సిరస్సు ముండనము చేయించుకొనుటలోను శంఖము లూదుటలోను యోగము లేదు. లౌకికాకర్షణము లచేత జుట్టబడియు మనుష్యుఁడా యాకర్షణములకు లోఁబడక వాని కతీతుఁడై యుండుటలో నిజమైన యోగమున్నది. వట్టి మాటలవల్ల నిజమైన యోగము రాదు. ఈశ్వరుని సర్వవ్యాప కత్వ మన్వఁడు తెలిసికొనునో యతఁడే యోగి. యోగము మనస్సులోనే కాని దానికి వెలుపల లేదు. యోగము గోరీ దిబ్బలలో లేదు. యోగము శ్మశానములలో లేదు. ఈశ్వరై క్యము చెందుచున్నామని దొంగమూర్ఛలు బడుటలో లేదు. నానా దేశముల కరిగి తీర్థములందు మునుఁగుటలో లేదు. లౌకి కాకర్షణములకు లోఁబడక వాని కతీతుఁడై యుండుటలోనే యోగము కలదు. మన యాదిగురువగు పరమేశ్వరుని దెలిసి కొంటిమా సర్వసంశయములు నివారణములగు. అంతట ముక్తి కరతలామలక మగును. భగవద్విషయమును దెలిసికొ నగోరువాఁడు ముందుగా మనశ్శాంతి సంపాదింపవలయును. మనస్సు తన యిష్టమువచ్చినట్లు దిరుగుటమాని నిశ్చలమైనప్పు

డు పరంజ్యోతి తనలోనే వెలుగుచుండును. తనలో నీశ్వర తేజము ప్రకాశించుచున్నట్టు తెలిసికొనుటయే యోగము."

అనంతరము నానకు సిద్ధమఠము విడిచి గంగానది ప్రవహించెడు భూములలో సంచారము చేయదలంచి పయనమయ్యెను. ఈయాత్రాచరిత్రలు సత్యమునకు దూరములై యద్భుతములతో మహిమలతో నిండిన కల్పనాకథలై యున్నవి. నిజమైన చరిత్రము నిమిత్తము నానకునుగూర్చి వ్రాయఁబడిన ప్రాచీనగ్రంథములను మన మెంత వెదకినను నూటికొకచోట నెక్కడనో యొక సత్యమైన వృత్తాంతముండును గాని తక్కిన దంతయు బృహత్కథలోనున్న కథలకన్న నెక్కుడు చిత్రకల్పనలతో నిండియుండును.

ఆచరిత్ర లట్లుండుటకు మూడు ముఖ్యకారణములు గలవు. అందు మొదటిది. ఆచరిత్రలు వ్రాసినవారు భూగోళశాస్త్రమేమో యెఱుఁగరు. వారు జన్మమధ్యమున స్వదేశము గు పంజాబు నప్పుడప్పుడు చూచియుందురు; కాని గంగానది ప్రవహించెడి దేశములనుగాని యచ్చట నివసించు జనులను గాని వారెన్నఁడు జూచి యెఱుఁగరు. ప్రస్థలములఁ జూడక స్థిమితముగా నిండ్లవద్ద గూర్చుండి విన్నకథల నాధారములు చేసి కొని చరిత్రలువ్రాయు గ్రంథకర్త లంతకంటె నెక్కువగ నేమివ్రాయఁగలరు. రెండవ కారణమిది. ఆచరిత్రలీయాత్రలు జరిగిన మున్నూరేండ్ల తరువాత వ్రాయఁబడినవి. ఆవ్రాతలు

గూడ నానకుయొక్క ప్రియభక్తుఁడగు బలుఁడే చెప్పి వ్రాయిం
చుటచేత బయలుదేరినవి. బలుఁడు గురువుతోఁ గూడ దిరిగినను
విద్యాగంధశూన్యుఁ డగుటచే తను మూఢవిశ్వాసముగలవాఁ
డగుటచేతను గ్రంథకర్తలకు గురువు వృత్తాంతమును చెప్పిన
ప్పుడు నిజమగు వృత్తాంతములను సరిగ జెప్పలేక తన పిచ్చి
నమ్మకముల నందు జొనుపుచు చాలకాలము గడచినపిదప
చెప్పుటచే సరిగా జ్ఞాపకములేక తన మందమతికి స్ఫురించిన
వన్నియుం దెలుపుచు గురుచరిత్రమందలి యీభాగమును సం
శయాస్పదముగ జేసెను. మూడవకారణ మిది. గురుచరిత్రము
వ్రాయునప్పటికి గురువు మృతుడయ్యెను. అతని కీర్తి యార్యా
వర్తమందంతట వ్యాపించె. ఎన్నో మహిమలు వాని కారోపిం
పఁబడెను. ఎన్నో యద్భుతములు వానింగూర్చి చెప్పుకొనబ
డెను. చరిత్రకారులు వానిమహిమలు వినినవారే గావున
తాము వినినవి చుట్టుపక్కలజనులు చెప్పుకొనునవి యగు
లోకసామాన్యచరియలతోఁ బుస్తకములనింపిరి. ఆగ్రంథముల
లోనున్న విశ్వాసపాత్రములుకాని యంశములు విడిచి వాని
యాత్రలు కొన్ని వర్ణింతము.

ఆతఁడు గంగాతీరమునం బయనముచేసి వంగదేశము
నకు వచ్చెను. అచ్చట కొంతకాలముండి పిదప నతఁ డాసా
మునకు బోయి యచ్చట ననేకమాసములుండెను. ఈపయన
ములలోఁ మర్దనుఁడు మిక్కిలి డస్సి తన గురువువలె భక్తితత్ప

ర్థుఁడై మార్గాయాసము మరచుటకుఁగాని బలునివలె వైరా
గ్యముఁ గలిగి శ్రమకోర్చుటకుగాని సమర్థుఁడు గాకపోయెను.
అస్సాముదేశమున సంచరించుచుండ, నానకు షేకుఫరీదను
మహమ్మదీయయోగియొక్క వంశస్థుఁడైన యొకతురకం గలు
సుకొనెను. వారిరువురుఁ గొన్నినాళ్ళు గలిసియుండి భగవద్విష
యము లనేకములు చర్చించిరి. వారెడబాయునప్పుడు మత
ద్వేషములు లేక యొండొరులం గౌఁగిలించుకొని విషాదము
తో వేఱైరి. అసామునుండి గురువు ఓఢ్రదేశమునకుఁ బోయి
జగన్నాథక్షేత్రమును దర్శించి యచటి యాలయమునం దర్చ
కులు పండాబ్రాహ్మణులు నిత్యకృత్యములలోఁ జేయు నకా
ర్యములం జూచి యేవగించెను.

జగన్నాథక్షేత్రమునుండి నానకు దక్షిణదేశమునకుఁ
బోయి యందనేక దివ్యస్థలముల సందర్శించి యక్కడనుండి
సింహళద్వీపమునకుం జనెను. ఈగురువు వెళ్లునప్పటికి సింహళ
ద్వీపమును శివనాథుఁడను రాజు పాలించుచుండెను. తన దేశ
మునకు మువ్వురుకొత్తమనుష్యులు వచ్చిరనియు నందు సా
మాన్యసన్యాసులకు బోలని యొక విరాగి గురువై యుండెన
నియు శివనాథరాజు విని వాని జూడగోరెను. కోరి యాతనిం
జూడబోవుటకుముందు వాని పరీక్ష యెట్టిదియో భగద్వంచన
ము సేయవచ్చిన మాయయోగియో నిజమైన సన్యాసియో
వాని మనోనిశ్చలత యెట్టిదో కనుగొని యనంతరము వాని

దర్శనమునకు బోవలయునని రాజు నిశ్చయించుకొని, పంచభ క్ష్యపరమాన్నములతో నిండిన యన్నమును, విలువగల చీని చీనాంబరములను సొగసుకత్తియలగు పడుచుకన్నియలను యోగికిఁ గానుకగాఁ బంపెను. గురునానకు మొదటి రెండు వస్తువుల జోలికే పోవక కన్నియలం గన్నెత్తిచూడక నిరాక రించుటయు నవి త్రోసిపుచ్చిపోయినవారు వచ్చినదారినే భగ్న మనోరథులై పోయిరి. తన పంపించిన పరిచు గురునందలి గౌ రవముఁ బెంప రాజు స్వయముగ నానకును సందర్శింపవచ్చి యంతటి మహాత్మునిరాకచేతఁ దనరాజ్యము ధన్యమైనదని కొనియాడెను. ఆమహారాజు చేసిన యాదరణమునకు సంతు ష్టుఁడై కాఁబోలు నానకు సింహళద్వీపమున రెండుసంవత్సరము లయిదుమాసములుండెను. ఆదీవి వెడలి లాతిభూములకు నానకు పయనమైనప్పుడు మర్దనుఁడు నిరంతరప్రయాణములచేత విసికి గురువును విడిచి యథేచ్ఛం జనియెను. అట్లు మర్దనుఁడు గురు వును బాసిపోయినను కొంతకాలము వాని నెడబాసియుండు నప్పటికి వాని కేమియుం దోఁచక పిచ్చియెత్తినట్లుండుటచే గురువు పిలువకపోయినను తనంతట తాను వచ్చి నానకును గలిసికొనెను.

అనంతరము గురునానకు లోకానుభవజ్ఞానము సంపా దింప భరతఖండమునకుఁ జుట్టుప్రక్కలనున్న యనేక మ్లేచ్ఛ దేశములకుఁ బయనము చేసెను. ఆయన చూచినట్లు చెప్పఁబ

డినదేశములలో నొక్కదానిపేరేనియు నీనాటిభూగోళశాస్త్రజ్ఞు లెఱుంగరు. ఆదేశములకా కాలమున నట్టి పేళ్ళుండునో లేక చరిత్రకారులు జగమునలేని దేశముల నూహించి గ్రంథములలో వ్రాసిరో మనము చెప్పఁజాలము. మనము నిశ్చయముగా నొక్కవిషయమునుమాత్రము చెప్పఁగలము. ఇస్లాము మతస్థాపకుఁడగు మహమ్మదువారి జన్మస్థలమైన యరేబియా దేశమునకు గురునానకు పోవుట నిర్వివాదాంశము. ఆదేశమునకు సముద్రయానముచేసెనో మెట్టదారినిఁబోయెనో చెప్పజాలముకాని త్రోవలో పారసీకదేశపు రేవుపట్టణమగు బుషాహారునగరము నాయన జూచెను. మార్గవశమున నతఁడేయూరికిఁ బోయిన నాయూర బ్రహ్మజ్ఞానమునం దాసక్తిగల మనుష్యులంజేర్చి వారికుపదేశముఁజేసి జ్ఞానబీజముల నచ్చట నాటి యవి పెరిగి ఫలించునని తోఁచినచోట్ల చిన్నసంఘము లేర్పరచి ప్రతిసమితి నొక్క పెద్దనేర్పరచి వానికి భాయి యను పేరు పెట్టి యతనియాజ్ఞకు వారు బద్ధులై యుండునట్లు శాసించి యటుపిమ్మట పోవుచువచ్చెను. హిందూదేశమునకు బడమట నున్న దేశములలో నేటికిని ధర్మశాలలుండుట కాద్యకారణమీతఁడే. అట్లుసమాజములు స్థాపించుటలో గురునానకు యొక్క తలంపు క్రొత్తమతము స్థాపింపవలయుననికాదు. మిక్కిలి పురాతనమైన యార్యుల యుపనిషన్మతమును జగమునకు జాటుటయే యాయన ముఖ్యసంకల్పము. తనచేత నుప

దేశింపఁబడిన జ్ఞానవాక్యములయందు నమ్మికగల జనులు నిర్భయముగ తమధర్మముల ననుష్ఠించి యితరులకు మార్గప్రదర్శకులై యుండవలయునని యాయన యెల్లచోటుల నొక్కిచెప్పుచువచ్చె.

అరేబియా ప్రయాణములలో నానకు వాని శిష్యులు నిర్బాధకముగ నన్నిప్రదేశములుం జూచుటకు తురకవేషములు వేసికొనిరి. నానకు సహజముగ కలహముల కిష్టపడని పరమసాధువౌటచే జగడములు రాకుండ నుంటకట్లు వేషము మార్చెనేకాని భయముచేత నెంతమాత్రము కాదు. ఏలయన నానకు మహమ్మదువారి జన్మప్రదేశమగు మెక్కా-పట్టణము నకుఁబోయి పుణ్యభూములు చూడదలంచియు మహమ్మదీయులకు విరుద్ధములగు నాచారములనే గొన్నిటిని నెరపుచువచ్చెను. మెక్కాలో మహమ్మదీయుల కొక్క యాలయముగలదు. కాబా యని దానికిం బేరు. ఆయూరుకేఁబోయిన మహమ్మదీయుఁ డెవ్వఁడు దన కాళ్ళు కాబాయున్న వైపునకుజూపి పగలుకాని రాత్రికాని శయనింపఁడు. పండుకొన్నప్పుడు తలయే కాబావైపున నుండవలయు. నానకు తరుచుగా రాత్రులు పండుకొనునప్పుడు తనకాళ్ళు కాబావైపునకుఁ జాపుచువచ్చె. తురకలకు భయపడినవాడట్లు చేయునా? ఆగుడియధికారి యొకనాఁడు శాస్త్రవిరుద్ధముగా శయనించిన నానకునుజూచి దైవగృహమువైపు కాళ్ళుచాపుట యనాచారమని కఠినస్వర

ముతోఁ మందలించెను. ఆతనికి గురు విట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చె. "దేవునిగృహ మేప్రక్కను మాత్రమే యుండి యేప్రక్కను లేదో నాకు దెలియదు. నీవెఱుఁగుదువేని నాకాళ్లు చేతపట్టుకొని దేవుని మందిరములేని ప్రక్కకు వాటిని ద్రిప్పుము." ఆలయాధికారి వాని పలుకులు విని మతమునైనను లెక్కసేయక నోట పరిహాసములు సేయు మొండివాఁడై యుండవచ్చునని భావించి వాదము ముదరనీయక యంతటితోఁ సరిపెట్టెను. మక్కావెళ్లిన మహమ్మదీయులు మహమ్మదువారు పరమపదము వేంచేసిన స్థానమగు మెదీనాకు వెళ్ళి యాయన సమాధిఁజూడకపోరు. నానకు మెక్కాలోఁ జూడవలసిన వైచిత్ర్యముల నెల్లఁ జూచి సంతుష్టుఁడై మెదీనాకుగూడ బోవదలంచుచుండ మర్దనుఁడు తన గురువు మెదీనాకు జనందనుకొని యక్కడకుఁబోక తప్పదని పట్టుపట్టెను. అదివరకే వెళ్ళదలఁచిన గురువు శిష్యుని ప్రోద్బలముచేత నెంటనే బయలుదేరి పండ్రెండుదినములు పయనముచేసి మెదీనాపట్టణముఁజేర మహమ్మదు సమాధిం జూచి కొన్నిదినములచ్చట నుండెను. ఆదినములలో నతఁడు మక్కాలో వలెనే యిక్కడను సమాధివైపు కాళ్లుచాపి శయనించుచువచ్చెను. మక్కాలోనున్న యాయజమానునికంటె మెదీనాలోనున్న సమాధియజమానుఁడు చండతరుఁడు దురహంకారుఁడు. ఇందక్కజ మేమున్నది. దేవుని దూషించినప్పుడు సయితము నోరెత్తక గురువుల పేరెత్తినతోడనే రాక్షసుల

వలె మీఁదబడి మనుష్యులను దూషించి నీలగునేని జేయుచే సికొను పరమభాగవతులు ప్రతిమతమున వేనవేలు గలరు. మెక్కా మెదీనాపట్టణములకుబోయి యాపుణ్యక్షేత్రముల జూచినపిదప మహమ్మదు వారినిఁగూర్చి నానకున కెట్టియభిప్రాయము కలిగెనో శిష్యుఁడగు బలిసి యీక్రిందివాక్యములవలన స్పష్టమగును. ఈమాటలు బలుని నోటనుండి వచ్చినను గురునియభిప్రాయములే యగుట నిజము.

మహమ్మదువారినిగూర్చి గురునియభిప్రాయములను బలుఁ డీక్రిందివిధమున దెలిపెను. ,,మహమ్మదువారిస్వభావమున మహాత్ముల కుండవలసినంత శాంతము కానఁబడక కోపపుపాలెయెక్కువ గానఁబడు చున్నది. పునర్జన్మరాహిత్య మగునంతటివైరాగ్యము గూడ నాయనయెడ నున్నట్లు గానఁబడదు. స్వలాభపరాయణత యెక్కడక్కడ గానఁబడు చున్నది. ఆయన పరిశుద్ధుఁడు నిష్కళంకచరిత్రుఁడు ననుట కెంతమాత్రము సందియము లేదు గాని సంపూర్ణ మైనపవిత్రత సంపాదించుటకు జన్మపరంపరనుండి విమోచన మొందుటకు నీమహాత్ముఁడు మరల జన్మము నొందవలయు. ఆజన్మము హిందూస్థానమున నొకశూద్రునియింటఁ గావలయు. ఆయన జీవన్ముక్తుఁడైయొకానొక కాలమున స్వర్గలోకారోహణము చేసి ఈశ్వరసందర్శనము చేసెనని చెప్పెడిమాటలు కేవలము కల్పితములు. ఏలయన నీప్రపంచమున సృష్టింపఁబడినజంతువులె

నేత్రగోచరము లగును గాని సృష్టింపఁబడనివి కంటికగపడ వు. భగవంతుఁడు సృష్టిపదార్థములలోనివాఁడు కాఁడు. కావు న నతఁడు మానవదృగ్గోచరుఁడగుట యసంభవము. కాని జీ వాత్మ చర్మోపాధిని బాసి పరిశుద్ధావస్థ జెందినప్పుడు పరమే శ్వరసాన్నిధ్యము బడయుటకు పాత్రమగును. పవిత్రమైన ఖురానుగ్రంథము భగవద్వాక్యము కాదు. కారణ మేమన. భగవంతున కొకభాష లేదు.

అట్లు కొన్నిదినములు మదీనానగరమున నుండి య చ్చటివిశేషములు దర్శించుచుండ బ్రియసోదరింజూడ నతనికి బుద్ధిపుట్టెను. ఈచెలియలిమీఁద నాయనకు మొదటినుండియు నింతింత యనరానిప్రేముడి యుండెను. ఏలయన నీతోబుట్టు వే చిన్ననాఁడతని కెన్నిసారులో శరణం బిచ్చెను. తండ్రి క ఠినుఁడై యతనిపై బిట్టలుక పూనినప్పుడు కాపాడెను. తన సోదరుఁడు మిక్కిలినీతిమంతుఁ డనియు సత్యప్రియుఁ డనియు నిక్కడక్కడ యనక యవకాశమువచ్చినచోటనెల్ల వాదించు చు వచ్చెను. లౌకికవ్యవహారవిముఖుఁడై పరమేశ్వరధ్యానప రాయణుఁడై సోదరుఁడు మందమతియై యున్నపుడు తనభ ర్తసయితము పిచ్చివాఁ డని యెగతాళిసేయుచుండ నామెయ తఁడు పరమభాగవతోత్తముఁ డని కనిపెట్టి గౌరవించెను. ఆ కోరిక పొడమినతోడనే గురువు శిష్యసమేతుఁడై మదీనాన గరమును విడిచి కొన్నిమాసములు నిరంతరప్రయాణములు

గావించి పారసికగాంధారాదిదేశము లతిక్రమించి పాంచాల దేశము ప్రవేశించి యెట్టకేలకుసుల్తానుపురముజొచ్చి చెలియలిగృహము జేరెను. అన్నయుఁ జెలియలు పరస్పరసందర్శనజనితానందమున బరవశత్వము నొందిగాఢాలింగనము జేసికొనిరి. కొంతకాల మతఁడు సోదరీగృహంబున వసియించి పుణ్యభూములలో నగ్రగణ్య మైనహిమాలయపర్వతము జూడఁదలంచెను. తలపుపుట్టగానె యతఁడు బయలుదేఱెను.

హిమాలయము హిందూస్థానమునకుత్తరమున భగవంతుఁడు నిర్మించినస్ఫటికపుగోడయో యనునట్లు భారతఖండలక్ష్మిశిరోభాగంబునఁ దాల్చినవడ్రింపుమకుటమో యనునట్లు విరాజిల్లుచుండును. ఇది యనేకపుణ్యక్షేత్రములకు నిలయము. నరనారాయణులకు నివాస మైనబదరికాశ్రమ మిందేయున్నది. సిద్ధసాధ్యగంధర్వఖేచరాదుల కిది విహారస్థాన మనియు నుమామహేశ్వరులకునికిప ట్టనియు బ్రహ్మాదిసురగణంబునకు సిద్ధమునివర్గమునకు-నీమహీధరకూటములు యజ్ఞవాటము లనియు గుమారస్వామికి జన్మభూమి యనియు భగీరథప్రయత్నమున నాకాశంబుననుండి మహీతలంబునకు దిగినగంగాదేవికి వసతిస్థలం బనియు నెల్లయోషధులకు నిలయం బనియు-బురాణములలో వర్ణింపఁబడినది. మఱియు బరమభాగవతోత్తము లగుమహామహులు పరమతస్థులు తమ్ము బాధించినప్పుడు నిలువ నీడలేక తలదాఁచుకొనుటకు చోటు లేక యె

ట్టకలకు దుర్గమమగునిపర్వతరాజముశిరము వేడి గుహాంతర
ములు నివాసములుగఁ జేసికొని సుఖించుచు వచ్చిరి. ఇట్టిమా
మహాశైలము యొక్క నపారమహిమము పురాణములవలననే
గాక చూచిన తైర్థికులవలనగూడ విని దేశాటనపరాయణుఁడ
గునానకు శ్రవణంబుల వినిన దంతయు నేత్రంబులఁ జూచి
యానందింపఁ దలఁచుట యాశ్చర్యము కాదు.

అతఁ డాపర్వతమున కరిగి యొకక్షేత్రమునుండి యొక
క్షేత్రమున కరుగుచుఁ గంటి కగపడినబ్రహ్మవాదులతోడ వే
దాంతచర్చలు సేయుచు దనప్రభావ మెఱుఁగక తన్ను నిందిం
చినవారిచేత నానావమానంబులం బడుచు భాషణంబులకు
సంతసింపక దూషణంబులకు దురపిల్లక తనపనిచేసుకొనుచుం
డెను. మొట్టమొదట నతనియాస్తికభావము కర్మకాండనిరస
నము జూచి యాయామతస్థులు వానిని తమతమమతంబులం
జేరు మనిపిలుచి యతఁ డందు జేరక యామతముల ఖండింప
వారతనియెడల గౌరవము జూపకపోయిరి. కాని కాలక్రమము
న నతనివిశేషవినయంబును సాటిలేనిసత్ప్రవర్తనమును పారము
లేనిభక్తియు సూనృతవ్రతాసక్తియు గనుగొన్నపిదప నతఁడసా
ధారణపురుషుఁ డనియు సర్వవిధముల మాననీయుఁ డనియుఁ
దెలిసికొని యథార్థగౌరవము గావించిరి. తొలుదొల్త నతని
ని విశ్వసింపక యనుమానముతో జూచినవారు వానిసద్గుణ
సంపద యాలస్యముగ గనిపెట్టి యతఁడు తమ్ము విడిచిపోవున

ప్పుడు మఱికొంతకాల మతనిసహవాససౌఖ్యము గలుగకపో యెగదా యని విచారించిరి. హిమాలయమున దిరుగుకాలమున శిష్యుఁ డగుమర్దనునిశరీరస్థితి చెడెను. నానకునియొక్క శరీరము శీతోష్ణములకు జంకునది కాదు. రెండవశిష్యుఁ డగుబాలునిశరీరము నంతగా గాసిజెందలేదు. కాని మితిమీఱినయాచలియు నెడతెంపు లేనియావానలు నెల్లపుడు మంచుమీఁదిశయనములు సరిగ నాహారము లభింపమి ప్రయాణకష్టములు మొదలగునవి సుకుమారుఁడైనయాగాయకుని యారోగ్యమునకు భంగము గలిగించెను. నానాటికి కతనిస్థితి బాగుపడుటకు మారు క్షీణించుటం జేసి గురువు యాత్ర కట్టిపెట్టి పంజాబుదేశమునకుఁ బోవ నిశ్చయించెను. కాని యామండలముచేరుటకైన యవకాశము లేకయే మర్దనునిస్థితి పూర్తిగఁ జెడిపోయెను. కొన్నిదినములుమాత్రమే యతఁడు జీవింపగలుగు నని గురువునకుఁ దోఁచెను. అందుచేతనాతఁ డతనిని దీర్ఘప్రయాణము సేయింపక దాపుననున్న యొకపల్లెకుఁ దీసికొనిపోయి చేతనైనచికిత్స చేయించి స్వహస్తములం జేయదగినంతయుపచారము జేసెను. బాలుఁడును దనచెలికానికి శక్యమైనపరిచర్య గావించెను. ఆయుశ్శేషము లేనప్పుడు వైద్యములును నుపచారములు నిష్ప్రయోజనములు గదా. మర్దనుఁ డట్టకేలకు మృతినొందెను. మర్దనుఁడు 'తనమరణానంతరమున తనదేహము దగ్ధము సేయవలసినదే కాని ఖననము చేయఁగూడ ద

గురువుతో మనవి జేసికొనెను. శిష్యునియిచ్ఛాప్రకారమే గు
రువు కళేబరమును ఖననము సేయక నగ్నిపాలు చేయుటకే
కృతనిశ్చయుఁడై తద్విషయప్రయత్నములు చేసెను. ఆము
వ్వారు కప్పుకొనగలసొత్తు మూఁడుశాలువలు ఆశాటీత్రియమును
నానకు శిష్యునికళేబరము జుట్టబెట్టి స్వహస్తనిర్మిత మైనచితి
మీఁద శవమును బలుఁడుండానును బెట్టిరి. అగ్నిసంస్కార
ము బలునిచేత చేయింపక శిష్యవత్సలుఁ డాకట్టకడపటికర్మ
ముగూడఁ దనచేతులతోనే చేసెను. శిష్యునకు చుట్టము లె
వ్వరు లేమి యతనియుత్తరక్రియలు చేయుట ధర్మ మని గురు
వు స్వయముగానె పారలౌకికక్రియలు చేసెను. నిజమైనప్రేమ
యెక్కువతక్కువస్థితులుగాని వర్ణభేదముగాని పాటింపనీయదు
గదా. "ఉదారచిత్తానాం వసుధయేవకుటుంబః" యనునట్లు
మహానుభావులకు లోకమే కుటుంబము. మర్దనుఁడు గురువు
తోఁ జిరసహవాసము జేయుటంజేసి మౌఢ్యము బాసి జ్ఞాన
మించుకయైనసంపాదించెనా యని కొందఱు సంశయముపడ
వచ్చును. అట్లు సందియముపడుటకు వలనుపడదు. ఏలయన
మంచిపూలు గుచ్చినదారముసైతము సువాసన గలిగి యుం
డును. అట్లె బ్రహ్మజ్ఞానసంపన్నుఁడైననానకువంటిమహాను
భావునితోఁ జిరకాలము కలసిమెలసియుండి యతఁడు సేయువే
దాంతచర్చలు పలుమాఱు వినివిని యున్నమర్దనునకు జ్ఞాన
మంటదనుట యసంభవము. మొట్టమొదట మర్దనుఁడు నాన

కువద్ద శిష్యుఁడైనప్పుడు వాఁడు తనజాతియందు మిక్కుట మైనయభిమానము గలిగి యాశాపాశబద్ధుఁడై స్వలాభపరాయణుఁడై యెల్లవారి నెగతాళి సేయుస్వభావము గలవాఁడై చీటికి మాటికి సణుగుకొనుచు లోకవ్యవహారములయందెయాశక్తి గలిగి యుండెను. కాని కాలము గడచినకొలఁది గురువుయొక్క సదాచారసంపత్తి యీశ్వరభక్తి లోకోద్ధరణాశక్తి కన్నులారఁ జూచినకొలఁది నతనిధనకాంక్ష స్వలాభపరాయణత మొదలగు సామాన్యమానవలక్షణము లడుగంటెను. భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములు వానిస్థానము నాక్రమించెను. అవి హృదయమున నెలకొనుటయు నతఁడు నిరర్థకసంభాషణములతో గాలక్షేపము సేయక సణిగులుగొణుగులు మాని పరాక్షేపణము గట్టిపెట్టి జ్ఞానమార్గమున బడి బ్రహ్మానుసంధానపరాయణుఁ డయ్యెను. ఆతనియందు గలిగినమార్పులు గనిపెట్టి సంతసించి యజ్ఞానకవచమును విడిచి జ్ఞానకవచమును దొడిగికొని తనశిష్యుఁడు దేహయాత్రచాలించినందుకు సంతసించెను.

మర్దనునిమరణము నానకుయొక్క సంకల్పమునకు మార్పు కలిగించెను. పంజాబుదేశమునకుఁ బోవలయు నని యంతకుముం దతఁ డాలోచించెను. కాని ప్రియశిష్యుఁడైనబలుఁడు సేతుబంధరామేశ్వరయాత్ర చేయవలయునని కుతూహలపడినందున నతనిమనోరథసిద్ధి గావించుటకై యతఁడు దక్షిణాపథంబున కరుగ సంకల్పించెను. ఈప్రయాణమున నానకును

కనేకులతో వేదాంతచర్చలు జరిగెను. ఆచర్చలు వివాదహేతువులు గాక యతనికి సంతోషప్రదము లై రెండవపక్షము వారికి జ్ఞానసంధాయకము లై యుండెను. రామేశ్వరయాత్రనుండి యతఁడు తిరిగివచ్చి కొందఱు సాధువులు గురుదాసుపురముజిల్లాలో నున్న బాటలె యనుపుణ్యక్షేత్రమునకుఁ బోవు చున్నా రని విని యాసాధువులసహవాసము చేయుటకును తనజన్మభూమిని యొకసారి సందర్శించుటకును నిశ్చయించి వారితోఁ గలిసి యచ్చోటి కరిగెను. బాటలేగ్రామవాసులకును నచ్చట చేరినతీర్థవాసులకును సనాతనసిద్ధాంతములకు వ్యతిరేకమైనమతబోధ చేయుచున్న నానకుయొక్క రాక యసహ్య మయ్యెను. ఆమహాత్మునియెడల వారెంత ద్వేషభావము బూనిరో యెంతకఠినముగ దూషించిరో యెంతయవమానపఱచిరో వచనము చెప్పఁజాలము కాని యెందరెందరుసాధువులు తనతో వితండవాదములు చేసి వెఱపించినను వెఱవనిధీరుఁడుఁ పలుపల్లియలయందుఁ బట్టణములయందు వసియించు పూర్వాచారపరాయణులకోపానలాజ్వాలల బాఱి బడనినిశ్చలుఁడు వేనవేలుజనులు వచ్చి ప్రశ్నలవర్షము గురిపించి నాదించి యోడిపోయి తుదకు నిందించినను మనోస్థైర్యము చెడనిపరమశాంతుఁడు బాటలేగ్రామము విడిచి వెడలవలసినవాఁ డయ్యెను. ,,అతిపరిచయాదవజ్ఞః" యన్నట్లు పిన్ననాటనుండియుఁ దన్ను నెఱుఁగుటవలనను దనగృహపరిస్థితులను జనులు బాల్యవిచేష్టితములు

లను నెఱిఁగిన కాకులవంటి లోకుల నడుమ నున్నపుఁడు శాంతాంతఃకరణుడగు పరమతపోధనుఁ డైనను వారివెక్కిరింపులగ్గలమైనతరి తనశాంతము చిక్కఁబట్ట జాలఁడు.

పంజాబుదేశము విడువకమున్ను మృతినొందిన మర్దనుని స్థానమందు దనకు మఱియొక శిష్యుఁడు సంప్రాప్తించునేమో యని వెదుక జొచ్చెను. ప్రియశిష్యుఁ డైనమర్దనునకొక్కకుమారుఁ డుండె నని యతని కిప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చెను. ఆబాలకుని పేరు సజ్జనుఁడు. ఆకుమారుని నెట్లైన శిష్యునిగ బరిగ్రహించుటకు గురువును బలుఁడును కృతనిశ్చయు లై తమరాక గ్రామవాసుల కెవ్వరికిం దెలియకుండునట్లు రాత్రి ప్రొద్దుపోయిన తరువాత తల్వండిగ్రామమునకు వెళ్ళిరి. గురు వారిమారుమూలలను గూర్చుండి సజ్జనునికడకు బలుని పంపెను. అతఁ డతిరహస్యముగ బోయి గురుసందేశ మెఱింగించినంతటనే సజ్జనుఁ డెంతకాలమునుండియో ప్రయాణ మగుచున్నవాఁడ పోలె గడియయాలస్యమైన జేయక వెంటనే మూటముల్లె గట్టుకొని వానితో బయలుదేఱెను. అతనిని జూచి నానకు వానితండ్రియొక్క మరణవార్తను దెలిపెను. నానకు యొక్క తల్లియుఁ దండ్రియు గతించినా రని సజ్జనుఁ డెఱిగించెను. గురువుయొక్క పినతండ్రి మాత్రము బ్రతికి యుండె ననియు నిష్టమైనచో నతనిని జూడవచ్చు ననియు సజ్జనుఁడు విన్నవింపఁగ గతన్నాస్థి మృతినొందిన వారికొఱకు వి

చారించిన గార్యము లేదు. జీవించినయున్న వారిని జూడనక్కఱలే దని నానకు తన జన్మస్థానమున నొక్క రాత్రియైన సంపూర్ణముగ గడుపక శిష్యసమేతుఁడై వెడలెను.

ఈసారి గాంధార నగరమున కరుగవలయునని వారి సంకల్పము. గాంధారపురమున వసియించుచు సుప్రసిద్ధులైన బాబావలీ యను మహానుభావుని సందర్శింపవలయు నని యతఁడు బయలు దేఱెను. ఈదారి పలుమా ఱతనికాలిక్రింద నలిగినదే యగుటచేత గ్రామములు బురములు బరిచితములు. ఆమువ్వురును ముల్తాను మండలములోని తలంబాపట్టణము విడిచిన తరువాత గురుపు బలునితోఁ గూడి మెల్ల మెల్లగా వెనుకఁబోవుట కేర్పఱచుకొని ముందరియూరికి సజ్జనుని ముందుగా బంపెను. సజ్జనుఁడు కొంత దూరము పోవునప్పటికి వాని కొకయూరు కనబడెను. అచ్చట హిందువుల దేవాలయము మహమ్మదీయుల మసీదు నొక్క స్థలమందె యొకదాని కొకటి చేరియుండెను. ఆమఠాధిపతి జనపనార పీచువలె మిక్కిలి తెల్లనై నాభీ వివరపర్యంతము వ్యాపించిన గడ్డము గలిగి వృద్ధుఁ డని తెలియజేయుటకు మొగముమీద ముడుతలుగలిగి చూచినవారికి గౌరవభాజన మని తోఁచుచుండును. సజ్జనుఁడు గంభీరుఁడైన యాతనియాకారము చూచి భక్తితత్పరుఁడై యతని కభివాదము చేసి యతనితోఁ బ్రసంగించెను. ఆవృద్ధుఁడు కొంతసంభాషణము జరిగినపిమ్మట వానిని భోజన

శాలకు దీసికొనిపోయి మధురాహారములతో విందు సేయుమని సేవకుల కానతిచ్చెను. సేవకులును కడుపార వానికి మెక్కబెట్టు హరుపోలె సత్యాదరమున వానిని లోనికి దీసికొనిపోయి యోగిరము పెట్టుటకు మారు వాని కట్టినపుట్టము లొలుచుకొని తిండిపెట్టక కాలు సేతులు గట్టి మారుమూల గదిలో బడవైచిరి. ఇది జరిగిన కొంతసేపటికి గురుడు బలుసమేతుడై యచ్చోటికి బోయి సజ్జనుని గానక యావృద్ధుని బిలిచి తనశిష్యుని శరీరాదులు వర్ణించ యానవాలు చెప్పి యిట్టిలక్షణములు గల పడుచువాడు మీ కగుపడినాడా యని యడిగెను. అట్టికుఱ్ఱవాని మొగమైన జూడలేదని యా యోగి భృత్యుడు నొక్కిపలుక వాని మాయమాటలు దొంగచూపులు గురువున కనుమానము గలిగించెను. తోడనే బలుడును దానును సజ్జనునికొఱకు పలుతావులు వెదకిరి. ఎట్టకేల కన్నములేక మిక్కిలి ఖిన్నుడై యొకమూలబద్ధుడై యున్న సజ్జనుని వారు కనుగొని వానికట్లు విప్పి విముక్తుం జేసి యావృద్ధుం బిలిచి నిరపరాధు లగు బాటసారుల నావిధముగ నిష్కారణముగ దోచుకొని చెఱబెట్టవలసిన యవసరమేమివచ్చెనని మిక్కిలి కఠినముగ నడిగిరి. అడుగుటతో దనివినొందక గురువు కపటయోగింజూచి సాధుబాధ పరమపాతకమనియు నది కావించిన దురాచరణము నిహలోకమునకు జెరుటయే గాక పరలోకమునకుగూడ జెడి దుర్గతులపాల

కుమరని ధర్మోపదేశము చేసెను. అతితీక్ష్ణమైన మహోప
దేశముయొక్క వేడిమిచేత నమ్మనుసలి దొండయొక్క రాతి
గుండెయు గలిగి నీరై పోవ నతఁడు పశ్చాత్తప్తుఁడై మహాపర
వశుఁడై తన కావించిన దోసమొప్పుకొని తప్పు సైరింపుమని
వేఁడుకొనెను. ఆపురుషత్రయ మాస్థానము విడిచి కొంతద
వ్వరుగునప్పటికి మర్దనుని సమాధి యున్న యూరగుపడెను.
ఆసమాధి దృష్టిపథమునం బడినంతనే భస్మరూపుఁడైన
తనతండ్రి యాసమాధిలో నున్నాఁడనివిని సజ్జనుఁడుపితృభక్తి
తరంగితాంతరంగుఁడై యాస్థానము విడిచి రాఁజాల నని గురు
వుతోఁ జెప్పి యచ్చటనె జీవితశేషము గడుప నిశ్చయించు
కొనెను. సజ్జనుఁడు తన్ను విడుచుటచేత గానము తన చెవుల
కింక వినఁబడదని గురువు వానిని విడువలేక విడువలేక విడిచె
ను. శుభము సంప్రాప్తించినప్పుడు మేర మీఱిన యానంద
మును కష్టము సంప్రాప్తించినప్పు డపారమైన దుఃఖమును
బొందుట ధీరలక్షణము గాదని శ్రీకృష్ణుఁడు భగవద్గీతలలో
జెప్పిననీతి స్మరించుకొని యతఁడు సజ్జనునివియోగముకొఱకు
విచారము నొందలేదు. అట్లు సజ్జనుని పితృసమాధికడ నెల
కొలిపి బలోపేతుఁడై నానకు బహుదినంబులు ప్రయాణము
లుచేసి గాంధారుదేశమునకు హిందూదేశమునకు నడుమ నున్న
కొండలలో ప్రసిద్ధమైన బోలాను కనుమదాటి కడుశ్రమ
పడి పొట్టకేలకు గాంధారము జేరెను. బాబావలీవారిని

మిక్కిలి ప్రేమతో నాదరించెను. నానకు జ్ఞానసమున్నిఁడై
న బాబానలీయొక్క సహవాస సౌఖ్యము కతిపయ దినము
లనుభవించి మునుపటికన్న జ్ఞానసంపన్నుఁడై యచ్చోటువిడ
చి స్వదేశాభిమాను డయ్యెను. మార్గమధ్యమున మానకుం
గొండనొక క్షత్రియు డాయన కగపడెను. ఈరాచవానికి మతా
సక్తి మెండు. ఎవ్వరైనదనకు సన్మతోపదేశము చేసి మంచి
దారి చూపువారు దొరకుదురా యని తగినగురుప్రనిమిత్త మ
తఁడెదురుచూచు చుండెను. మంచిసేరు తాగఁగబూనువారికి
మహాసరోవర మగపడినట్లు నిరుపేదకు పెన్నిధి లభించినట్లు
నానకువంటి జ్ఞానరత్నాకరుఁ డజ్ఞానదరిద్రునకు దొరికినతో
డనే యతఁడు తనయదృష్టముచేత లభించెనని సంతసించి య
నేకదినములు సుశ్రూష జేసి బహు సంవత్సరములనుండి దేని
కై యన్వేషించు చుండెనో యాబ్రహ్మజ్ఞానఫలమును దని
వొంద ననుభవించెను.

తిరిగి పయనము చేయునపుడు నానకు బాలనాథపర్వ
తమునొద్ద జుట్టుప్రక్కల నెక్కడ నూరుపల్లెలు లేని నట్టడవి
లో నొకచెట్టుక్రింద శిష్యద్వితీయుఁడై దారితెన్నుకానక మెస
గుట కాహారములేక బడలి కూర్చుండెను. ఆకొండదాపున
జోగులమఠ మొకటి గలదు. ఆజోగుల కొడయఁడైనయోగి
పరమదయాళుప్ర పరోపకారపరాయణుఁ[illegible] యాజ్ఞా
ప్రకార మాజోగులు హోత్యహము పాయంసమయమున చి[illegible]

చిన్నజట్లుగా జేరి దారితప్పి పోవు బాటసారులను గలిసికొని వారిని దమ మఠమునకు దోడ్కొనివచ్చి సత్కరించుచుందురు. ఆగుంపులలో నొక్కటి వృక్షచ్ఛాయను గూర్చుండిననానకుం గనుంగొని తమమఠమునకువచ్చి యతిథి గావలసినదని వానిని గోరెను. ఆగురుచ్ఛాయయె తనకారాత్రి నివాసయోగ్య మగు నెలవగుననియు దా నదివిడిచి రాననియు నత్యుత్తరము చెప్పెను. వారలా యుత్తరము మఠాధిపతి కెఱింగింప నతఁడు కదలిపోయి స్వయముగ నతని నాహ్వానముజేసెను. అతనికోరిక నిరాకరించుట మోటతన మగునని తలంచి గురువు తన యనుచరుని గలసి మఠమున కరిగి యతిథియై వారిచ్చు సత్కారములనంది సంతుష్టుడయ్యెను. అతఁ డామఠమున నొకటిరెండుదినము లుండి మరల బయలుదేరి తెంపులేని పయనములు చేసి తనమామగారైన మూలుఁడు వసియించుగ్రామము చేరెను. అప్పటికతఁడు పదియారు సంవత్సరములనుండి ప్రయాణముచేయుచుండెను. ఆగ్రామమునకు నానకు వచ్చినాడని వినినతోడనే ముదిమిచే నవయవపటుత్వము దప్పిన మూలుఁడు కన్నులార నల్లునొక్కసారి గని యతని నింటికి దోడ్కొనిరావలయునని శ్రమపడి యతఁడున్న ధర్మశాలకు బోయి సబహుమానముగ నతనిని దర్శించి తనయింటికి రమ్మని వేడుకొనెను. గురువు బహుమానముల స్వీకరింపక యతని గృహమునకు బోవుటకు సమ్మతింపక హరినామస్మరణమే తనకాప్తబంధు

వనియు ధర్మశాలలే తన గృహములనియు జెప్పి యతనిం
బంపెను.

మామగారి గ్రామమైన పఖోకరంఘవాలో నానక్కు
రెండుమాసము లుండెను. ఆకాలములో నజ్ఞానతమః పటల
ముచేత నావృతములైన యనేకమనస్సులయందు జ్ఞానదీపము
లను వెలిగించి వారిని యీశ్వరభక్తులుగ జేసెను. అంతకంత
కతనిపేరు పరిసరభూములయందు వ్యాపించుటంజేసి జ్ఞానసం
పాదనము నిమిత్తము జనులు పెక్కండ్రతని సన్నిధికి రాదొడం
గిరి. మాసద్వయ మీగ్రామముననున్న తరువాత ధర్మక్షేత్ర
మైన కురుక్షేత్రమునందు గొప్పతీర్థము జరుగునని తెలిసినందు
న నానకు బాలనిగూడి యచ్చటి కరిగెను. ఆర్యావర్తమునం
దందలి మహాపుణ్యక్షేత్రములలో గురుక్షేత్ర మొకటి. ఈ
క్షేత్రమునందే భగవానుడగు శ్రీకృష్ణుండు తన మేనమరదియు
జెలియలి మగండును గాఢాపుచెలికాండునగు నర్జునునకు రథ
సారథియై పార్థసారథినామధేయంబున బ్రసిద్ధుండై కురుపాండ
వసైన్యమధ్యమున నరదంబున నిలువంబెట్టి యుపనిషత్సార
మైన భగవద్గీతాశాస్త్ర మాధవుం డాయన కుపదేసించెను.
ఈక్షేత్రమునందే కురుపాండవ రాజకుమారులు కౌరవసా
మ్రాజ్యము నిమిత్తము పెచ్చుపెరిగినమత్సరంబున మహాసం
గ్రామము గావించి నిహతులైరి. ఈక్షేత్రమునందే యాకాల
పురాజనందను లందము కౌరవపాండవులలో నేదోయొక్క

పక్షములూని మహానామప్రశియానలమునకు మిడుతలై కథా వశేషులైరి. మహాభారతసంగ్రామము జరిగి రమారమి యిప్పటికి నాలుగువేల సంవత్సరములైనను ననేక రాజఋషులచ్చట రణనిహతులై వీరస్వర్గము జూరగొనుటచే నాటగోలెనది భువనపావనమైన పుణ్యక్షేత్రమై పుణ్యాత్ములకెల్ల సేవ్యమై పురాతనచరిత్రాభిలాషులకు గూడ నభిగమ్యమై విరాజిల్లుచున్నది. ఈకారణముచేతనే నానకాస్థలమునకు బోయి యుండును. ఆసంవత్సరము సమ్మేళనము మిక్కిలి గొప్పది. అన్ని వర్ణములవారు నన్ని మతములవారు నచ్చట సమావేశమైరి. కాని కాలక్షేపము నిమిత్తము వేడుకనిమిత్తము వేళాకోళము నిమిత్తము విహారము నిమిత్తము వచ్చినవారే కాని తీర్థవాసులలో ననేకులు నిజమైన భక్తితోడను శ్రద్ధతోడను బరమార్థముతోడను వచ్చినవారు లేరు. హోమములు గావించువారు స్వాధ్యాయము చెప్పువారు భజనలు సేయువారు స్నానములు సలుపువారు జపములు చేయువారు తపోనిష్ఠులైనవారు ధర్మోపదేశములు చేయువారు వేనవేలు గనబడిరి. విగ్రహారాధనము విరివిగా జరిగెను. నిష్కళంకమైనభక్తి నిజమైనవైరాగ్యము సత్పాత్రదానము సాధుసేవ బ్రహ్మజిజ్ఞాస మొదలగు నవచ్చట మృగ్యములయ్యెను. నానకువంటి వేదాంతకవియున్నియు ననహ్యములై తోచెను. ఆజపములు తపములు దానములు ధర్మములు బ్రహ్మజ్ఞాననిష్ఠుడైన యామహాత్మునకు

దలయేరు గలిగించెను. పారమార్థికులు గాక గతానుగతిక లైన మూఢలోకులకు బుద్ధి చెప్పవలయునని తలంచి బలుని బిలిచి యచ్చటచెరువులోనుండి యొకచేపం దెమ్మని యతఁడు తెచ్చినయామత్స్యమునుదాకలోబెట్టి మండింపదొడఁగెను. అది చూడఁగానే తీర్థవాసులకు నతితీక్ష్ణమైన కోపము వచ్చెను. అటువంటి పావనక్షేత్రమున పరమపావన చరిత్రులగు తీర్థవాసులు లక్షోపలక్షలు చూచుచుండగ నటువంటి పుణ్యదినమున యోగి యన్నపేరు పెట్టుకొన్నవాఁడు జీవహింస చేసి కడుపు నించికొనుటకన్న కష్టకార్యము మఱొకటి లేదని యచ్చట చేరినవారందరు దలంచి కోపగించిరి. కొందఱు తమనాలుకలను యథేచ్ఛముగ నుపయోగించి వారి నోటికి వచ్చునట్లు బండబూతులు తిట్టిరి. అట్టి దురాత్ముని బ్రతుకనియ్య గూడదని దుష్టకర్ములు చేతబట్టుకొని చంపవచ్చిరి. వారి కాసమయమున నొడలె తెలియలేదు. పొంగి పొరలివచ్చుచున్న మహాసముద్రమువలె జనసమూహము తన్ను నిర్మూలనము జేయుటకు దుష్టకట్టెలతో వచ్చి మీదపడుచున్నను నతఁడు మహాపర్వతమువలె చలింపక నిర్భయముగ వారిముందర నిలిచి మీరు వాగ్వాదము చేసి నన్ను గెలువ దలంచిరా లేక దండప్రయోగముచేతనే నిగ్రహింపఁదలఁచిరా యని యడిగెను. వర్షకాల మేఘము లురిమిన చందమున దమకంఠము లెత్తి వారిట్లనిరి. వాగ్వాదము:చేసి నీతప్పు నీవు తెలిసికొని యికముం దట్టిపని

నెన్నడు సే[illegible]నని నీవు ప్రమాణము చేసిన పక్షమున నిన్ను విడిచెదము. లేదా యీచేపను నీవు కోసినట్లే నిన్ను ముక్కలుముక్కలుగా గోసెదమని వారుత్తరమిచ్చిరి. అపుడు నానకు వారి కిట్లనియెను. మనుష్యుడు మాంసమునుండి పుట్టెను. మాంసముతోనే పెరుగుచున్నాడు. కావున మాంసమునందు నంతద్వేష ముంచవలసిన యవసరము లేదు. పూర్వాచార పరాయణులైన యామూషభక్తులు వానిమాటకు దగిన ప్రత్యుత్తరముచెప్పలేక యతడు జ్ఞానసంపన్నుడైన మహాయోగి అతని జోలికి మనము పోగూడదని చల్లచల్లగ జారిరి. నానకుగురువుయొక్క ప్రతిష్ఠ దేశమంతటను ముఖ్యముగ బంజాబుదేశమునను గ్రమక్రమముగ వ్యాపించెను. అతడొకమతమును మెచ్చలేదు. ఒకమతమును ఖండింపలేదు. ఏమతమునైనను దోషములున్న పక్షమున నాదోషముల నతడువిమర్శించి ఖండించుచు వచ్చెను. దీనిఫలిత మేమనగా ప్రతిమతస్థులు నతనింగూర్చిన కథలువినుచు నతని గుణగణములు భక్తిశ్రద్ధలు జెప్పుకొనుచువచ్చిరి. అంతకంతకతనికి యశస్సు ఢిల్లీచక్రవర్తియొక్క కొలువుకూటమువఱకు వ్యాపించెను. ఆకులమున భోగపరాయణుడైన యిబ్రహీములోడి ఢిల్లీచక్రవర్తియై యుండెను. ఆఢిల్లీ చక్రవర్తి కితనిగొడవ లక్కఱలేదు కాని యాయన యాస్థానమునందు స్వమతాభిమానియు నానకు సిద్ధాంతములయందు ద్వేషము గలవాడు నగు ముత్సద్దీ

యను మహమ్మదీయుఁడుండె చక్రవర్తికి నానకుమీఁద నమి
తద్వేషము కలుగునట్లు చెవిచెంత జేరి కొండెము లెన్నెన్నియో
చెప్పి యతని మనస్సు పాడుచేసెను. ఆమహమ్మదీయుఁడు చ
క్రవర్తితో నీతెఱంగున జెప్పెను. ఈనానకు మహమ్మదీయ
మతమునకె గాక హిందూమతమునకు గూడ ద్రోహి. విగ్రహా
రాధనము సేయఁగూడదనియు వర్ణభేదము దూష్యమనియు
నితఁడు హిందువుల నధిక్షేపించును. గోవధము పాతకమనియు
మహమ్మదువారు జగద్గురువు కారనియు మనల నధిక్షేపించు
ను. కావున నితఁ డుభయమతస్థులకు విరోధియే కావున
సర్వవిధముల దండ్యుఁడు. ఆపలుకులు చక్రవర్తికి నచ్చెను.
ముత్సద్దికి గాని చక్రవర్తికి గాని హిందూమతము మీఁద
నిజమైన యభిమాన మున్నదని మనము నమ్మఁగూడదు. మ
హమ్మదీయ మతము నధిక్షేపించుటచేతనే ముత్సద్దికి నానకుపై
బట్టరాని యాగ్రహము వచ్చెను. తనమతమును దూషించి
నందుకు నానకును దండించినచో హిందువులకు గష్టముగ
నుండు నని ముత్సద్ది హిందూమతముమీఁద నత్యంతాభిమా
న మున్నట్లభినయించి చక్రవర్తికి నాపరమసాధువు మీఁద
పారములేని కోపము దెప్పించెను. ఆకోపావేశమున జక్రవర్తి
నానకును జెఱసాలలో బెట్టించెను. మహాపురుషులకు గృహా
ములు కారాగృహములు నొక్కవిధముగానే యుండు నను
మాట భోగపరాయణుఁ డైన చక్రవర్తి యెఱుఁగఁడు. జీవ

న్మరిస్తి లు మహాత్ములు కారాబద్ధులయ్యు చెఱసాలలో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గలవారియట్ల సంతోషభరితులై యుందురు. అజ్ఞానులు యథేచ్ఛముగ విహరింప స్వాతంత్ర్యము గలిగియు సంసారబద్ధులై కారాబద్ధుల కంటె నధికదుఃఖము లనుభవించుచుందురు. చక్రవర్తి గురువుయొక్క శరీరమునే నాలుగుగోడల నడుమబంధించెను. కాని యాతనియాత్మను బాధింపజాలఁడు. శరీరము చెఱనుండి కదలలేకపోయినను విశృంఖలమైన యాత్మ రోదసీ కుహరమంతయు స్వేచ్ఛగా విహరించి పరమేశ్వరుని పాదములవఱకు బయనముసేయును. ఆచెఱసాలలో నున్న ఖైదీలు ప్రతిదినము తిరగళ్ళతో గొంతపిండి విసరవలయునని నియమముండెను. కారాబద్ధు లాపని బహుకష్టమున జేయవలసి వచ్చెను. నానకు స్వధర్మముచేయుటయం దత్యంతాసక్తిగలవాఁడుకావునదక్కిన వాండ్రవలె గేలు పెందలకడ నిదురవోవక విసరవలసినపిండి యంతయు విసిరి శయనించుచు వచ్చెను. అది యెఱుఁగక తోడిఖైదీలు నానకుయొక్క శిష్యులు నానకునకు మహామహిమలు గల్పించి నానకు స్వహస్తములతో విసరనక్కఱలేకుండ నతని ప్రభావముచేత వాటంతటవే తిరుగళ్ళు తిరిగెననియు భగవంతుఁడే వచ్చి విసరెననియు జెప్పుకొనఁ జొచ్చిరి. మూఢవిశ్వాసము గల యానాఁటి జనులందఱు నామాటలు నమ్మిరి. దైవానుగ్రహమువలన నానకు చిరకాలము చెఱలోనుండ

డలేదు. మొగలాయి వంశస్థుఁ డగు బెబరు కనిపడపటిసారి హిందూదేశముపై దండువెడలి పానిపట్టువద్ద యిబ్రహీము లోడీని గెలిచి యతనిం జంపి ఢిల్లీసింహాసన మెక్కెను. అతఁడు గద్దెయెక్కిన యెనిమిదవనాఁడు మహానుభావుఁ డైనయోగి యొకఁడు పూర్వచక్రవర్తి చేత నిర్హేతుకముగ జెఱబెట్టబడెనని విని తక్షణమే యతనిని వదిలిపెట్టవలసినదనియు మిక్కిలి గౌరవముతో దనసన్నిధికి దోడ్కొని రాలసినదనియు నానతిచ్చెను. అతని యాజ్ఞాప్రకారము బందెకాఁడు వానిని జక్రవర్తి సన్నిధికి దోడ్కొని పోయెను. చక్రవర్తి యతనితో భగవద్విషయమై సంభాషించి యతడిచ్చిన యుత్తరముల కు సంప్రీతుఁడై ప్రీతుఁడై పీడుకొలిపెను. ఏడుతరములవఱకు బేబరుసంతతివారు హిందూస్థానము పరిపాలింతురని యా సమయమున బేబరుతో నానకు చెప్పెనని కొందఱు చరిత్రకారులు వ్రాసిరి. అట్లు మొగలాయి చక్రవర్తిని వీడ్కొని నానకు మరల దేశాటన మారంభించి కాశ్మీర దేశమునకు బోయియచ్చట దనసిద్ధాంతములను బోధించి ప్రసిద్ధుఁ డైక యొక బ్రాహ్మణుని దనమతమునం గలపుకొనియెను. నాటం గోలె బెక్కండ్రు నాతనిమతమును స్వీకరించి శిష్యులైరి. కాశ్మీరమునుండి యతఁడు లాహోరుపురమునకు వచ్చెను. ఆపురవాసియు మిక్కిలి పలుకుబడి గలవాఁడు గొప్పవాఁడు నగు నొకతురక యమీరుగూడ నతని శిష్యుఁ డయ్యెను.

అనంతరము నతఁడు మానుగారి యూరికి వచ్చెను. ఒకనాఁ డతఁ డాగ్రామమున నొక చెట్టుక్రింద గూర్చుండ జాటుజాతివాఁడైన యొకబాలుఁడు పశువులం దోలుకొనుచు నాదారిం బోయెను. వానిపేరుఁబూరా అతనిముఖవైఖరిం బట్టి సద్గురూపదేశము గలిగి సత్పురుషునిచేత శిక్షితుఁ డైనపక్షమున నాబాలకుఁడు మహాపురుషుఁడు కాఁ గలఁడని గురువు తెలిసికొని వానిం దనకడకు రమ్మని చేసన్న జేసెను. ఆబాలుఁడు తక్షణమె యాతనిసన్నిధికిం బోయి యేలపిలిచితిరని యడిగెను. పనియేమిలేదు. ఊరకపిలిచితినని గురు వుత్తరము చెప్పెను. లోకఖ్యాతకీర్తి యైన మహానుభావుఁడు తగవంటి యర్భకుని నిర్హేతుకముగ బిలువఁ డని యబ్బాలుఁడు తలంచి మరునాఁ డొక చెంబునిండ నేయి బోసికొని యతని దర్శనమునకుఁ బోయి తన తెచ్చిన కానుక గ్రహింపు మని ప్రార్థించెను. నీతలిదండ్రులతో జెప్పి యిది తెచ్చితి వా వారిమెరుకలేక తెచ్చితివా యని నానకు డింభకు నడిగి మాతాపితలకు దెలియకుండ దెచ్చితి నని యతఁడుత్తరము చెప్ప గృహయజమానులకు దెలియకుండ దొంగతనముగఁ దెచ్చిన వస్తువు పుచ్చుకో నని బాలకుఁ డొత్త బతిమాలినను దానిని గ్రహింపక పంపివైచెను. అనంతర మాబాలకుఁడు ప్రతిదినము గురుసందర్శనము జేసి క్రొత్తవిషయములు నేర్చికొనును గొంతకాలమునకాతనికి శిష్యుఁడై పంజాబుదేశ

మందు మిక్కిలి పేరుగాంచిన సన్యాసి యయ్యెను. ఈవిధముగ హిందువులు మహమ్మదీయులుగూడ నతని శిష్యులుగను వచ్చిరి.

మామగారియూర నాలుగుసంవత్సరములుండి మామగారి మరణానంతరమున నతండు గ్రామము విడిచిపెట్టెను. అప్పటి కతనికరువది సంవత్సరములు నిండెను. మునుపటివలెదీర్ఘప్రయాణములుచేయుట కోపిక లేకపోయెను. అందుచేత స్వస్థలము విడిచి దేశాంతరములకరుగగూడ దని యతండు నిశ్చయించుకొనెను.

చరమావస్థ.

నానకు షష్టిహాయన పూర్తి చేసినందున మునుపటివలె సాధువులయొక్కయు సన్యాసులయొక్కయు ఫకీర్లయొక్కయు సహవాసము చేసి వేదాంతగోష్ఠితో గాలము బుచ్చుట కవకాశము లేకపోయెను. ఏదోయొకచోట స్థిరముగా నుండి పశ్చిమవయస్సు గడుపవలయునని నిశ్చయించి యేగ్రామము తనకనుకూలముగా నుండునోయని యతఁడు విచారింపఁదొడఁగెను. ఆ ట్లొకస్థానమేర్పరచుకొనకె మునుపు జన్మభూమియగు తాల్వొండి కరిగి పితృవంశస్థులలో హతశేషుల నొకసారి చూడవలయునని కోరిక గలిగినందున నతఁడచ్చట కరిగెను. అతని పినతండ్రి యగులుల్లామాత్రమప్పటికి జీవించియుండెను. నానకు పినతండ్రియింట బను్నైదు దినములుం

డెను. యావజ్జీవ మచ్చటనే యుండవలసిన దని పినతండ్రి నానకు ననేకవిధముల బ్రతిమాలెను. కాని యతఁడు దానికి సమ్మతింపలేదు. నానకు తన్ను విడిచిపోవునప్పుడు పినతండ్రి గుఱ్ఱమొక దానిని తెచ్చి సుకరముగ బ్రయాణము సేయుటకు వీలుగ నుండును గనుక దానినైన బరిగ్రహింపవలసిన దని పలువిధముల వేఁడుకొనెను. అదియు బరిగ్రహింపక నానకు వానికిట్లనియె. నేను భగవంతుని కొలువు చేయుచున్నాను. ఇప్పుడు నామనస్సునఁ గేవిధమైన సంతాపము గాని బెంగ గాని భయము గాని సందేహము గాని లేదు. ఇది పెట్టుబడి లేనివ్యాపారము కాని లాభము విశేషముగ వచ్చుచున్నది. ఇది యిమ్మని అది యిమ్మని యడుగువారు లేరు. ఎంతయదృష్టవంతులకో గాని యిటువంటి బేరము తగులునా అట్లు చెప్పి పినతండ్రిని ఏడ్వఁగని చిరకాలమునుండి తన్ను సేవించుచున్న బలుని తన శుశ్రూషాబంధమునుండి విడిపించి యథేచ్ఛముగ విహరింపవలసిన దని యూసతిచ్చి బియాసునదీతీరమున మిక్కిలిమనోహర మైనయొక స్థానము తనకు నిలయముగ నేర్పరచుకొని యాస్థానమునకు విశ్వకర్త యగుపరమేశ్వరునిపేరు పెట్టదలఁచి కర్తారపురమని నామమిడెను. ఇచ్చట సాధువులు యోగులు పెక్కండ్రు చేరి యాతనిని సేవించి యతని సహవాససౌఖ్య మనుభవించిరి. అతనిభార్య యగుచూసీదేవియు నానకుయొక్క కొమరులు గూడ నచ్చోటనే చేరిరి. ఆబిడ్డలు

వచ్చిరని యతని కానందములేదు. విచారములేదు. సన్న్యాసులకు తమమనస్సే సమస్తానందములు గలుగ జేయును. గాని బాహ్యవస్తువులు సంతోష మొసంగ జాలవు. అతఁ డీవిధముగ నొకచోట స్థిరముగ నుంచుటవలన గొప్ప ప్రయోజనము గలిగెను. ఆమహాత్ముఁ డదివఱకు బోధించిన బోధనములవలనను గానముచేసిన గీతములవలనను చేసిన వాదములవల్లను నతని యభిప్రాయములు దెలియుచుండినను నవి యొక వరుస లేక చెదిరి విడివిడిగా నుంటచేత నెల్లవారికి సులభముగ లభింపకుండెను. పూర్వోత్తర సందర్భములు చక్కగా గమనించి యవి యొక వో జేర్చివ్రాసి లోకుల కుపయోగముగనుండునట్లు చేయవలసిన భారము తనపై నుండెను. ఒకచో స్థిరముగ నుండుటవలన గలుగు ముఖ్యప్రయోజన మిదియె. ఆకర్తారపురమందుండి నానకు తనపని నెఱవేర్చుచుండ లెహానుడను నొకక్షత్రియుఁడు విష్ణుదేవి యనుక్షత్రియునకు యాత్రపోవుచు సీగ్రామమునకు బోయి యచ్చోట మహానుభావుఁ డొకఁడున్నాఁడనివిని యాతని సందర్శించెను. ఆక్షత్రియుఁడు కర్తారపురమున నొక్కదినము మాత్రమె యుండదలఁచెను. కాని నానకుయొక్క బోధామృతపానముచేత నతఁడు పరవశుఁడై యచ్చోటు విడువజాలక నిరంతర శుశ్రూషలచేతను పరమార్థగ్రహణముచేతను వినయవివేక సంపత్తిచేతను సత్ప్రవర్తనముచేతను గురునియొక్క యనుగ్రహము బడసెను.

గురుశిష్యులకు గలపరిచయము స్వల్పకాలమునుండి యైనను నారాచవానిభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములు గురుపుమనస్సును సంపూర్ణముగ గరగించి యతనియందు పుత్రవాత్సల్యము గలిగెను.

తనయనంతరమున దాను బోధించిన మతములోకమునకు బోధించుటకుఁ దగినవాఁ డారాచవాఁడే యని నానకు వానినే పీఠాధిపతిం జేసెను. ఈకార్యము చూనీదేవికి మిక్కిలి కష్టముగ నుండెను. పీఠాధిపత్యము కుటుంబమునకు గౌరవము విశేషముగ గలిగించుటయె గాక కట్నములు కానుకలు మొదలగువానిరూపమున ధనలాభము గూడ గలిగించును గావున నట్టిమహాపదవి తనకొడుకులకు రాక పరాధీనమగుటచే నాయిల్లాలు మిక్కిలివగచి యది తనపుత్రులయందె నిలుపు మని యతనిం బ్రార్థించెను. కాని మతబోధకుఁ డైన పీఠాధిపతికుండవలసిన లక్షణము లేవియుఁ దనకుమారులయందు బొడకట్టక క్షత్రియునియందె పొడగట్టుటచేత నతఁడు లోకోపకారార్థమై పుత్రస్నేహ మొకసూలకు ద్రోచి మతవ్యాప్తియె ప్రధానముగ జేసికొని యిల్లాలిమొఱలు పెడచెవిని బెట్టి రాచవానినె పీఠమునఁ బ్రతిష్ఠించి యతనికి యంగదుఁడను నామమిచ్చెను. చూనీదేవి నెట్లయిన తనకావించిన యేర్పాటుఁ కొడంబరుపఁదలఁచి నానకు తనకుమారులను రాచవానిని బలుసారులు భార్య యెట్టయెదుట బహువిధముల శోధించెను. ఆశోధనలలో క్షత్రియుఁడె సర్వవిధముల శ్రేష్ఠుఁ డని చూ

దేవికింగూడ దోఁచుటంజేసి సత్యమొప్పుకొనక తప్పదుగావున మనసులో నిష్టము లేకపోయినను నామె రాచవానినె బ్రతిష్ఠింపఁ దగు నని నోటితో ననెను.

ఆమహాపదప్రతిష్ఠుఁడగు తన శిష్యుఁడు మత్సరగ్రస్తులైన జనులచేత బీడింపఁబడకుండ నతని స్వగ్రామమునకే బోయి యుండవలసినదని శాసించెను. తను వచ్చినపని సమాప్తమైనందున నానకు దేహత్యాగము చేయవలసినకాలము సమీపించుచున్నదని గ్రహించి యందుకు సన్నద్ధుఁ డయ్యెను. మరణము సమీపించుచున్నదని యాతఁడు తెలిసికొని యొకనాఁడతఁడు రేపురాత్రిలోపుగ నేను లోకాంతరమున కేగుదునని చెప్పెనఁట. అతని బసకు సమీపమున నొక మర్రిచెట్టు గలదు. ఆవృక్ష మతనికి మిక్కిలి ప్రియము. అతఁడు పలుమారు దాని నీడను వసియించి సుఖించెను. ఆదినమునగూడ నతఁడా చెట్టుకిందనే తన సెజ్జలపరపించుకొని పండుకొనియెను. ఆమహాత్మునకు గాలము సమీపించినదని విని హిందువులు మహమ్మదీయులు గూడ గడసారి యాతని దర్శనము జేయగోరి గుంపులు గుంపులుగ బోయి చూచి ధన్యులైరి. మరణము నిమిత్తము ప్రత్యేకముగ నతఁడు గట్టించుకొన్న యింటిలోనికి దన్ను తీసుకొని పొమ్మని సాయంకాల మతఁడు కోరెను. ఆగృహమున స్వబంధువులయొక్కయు శిష్యగణము యొక్కయు సన్నిధి నతఁడు 1526 వ సంవత్సరమున నాశ్వ

యుజ శుద్ధ దశమినాఁడు జాము రాత్రియుండగ బరమపదము నొందెను. చూసీదేవియు గొడుకులు పీఠాధిపత్యము తమ కుటుంబములో నుంచవలసినదని కట్టకడపటి దినమున సయితము గురుని యడుగులపైబడి వేడుకొనిరి. కాని యతఁడు నిశ్చయుఁడై వారి వేడుకలు త్రోసిపుచ్చెను. గురుకళేబరమునకు దహనసంస్కారము చేయదలఁచి హిందువులా శవమును రుద్రభూములకడకు గొనిపోయిరి. అది విని యంతయు మహమ్మదీయులు నానకు తమ మతమే బోధించె ననియు దమవాఁడే యనియు శవము తమ యధీనమే కావలసినదనియు వాదించి శవమును ఖననము చేయుటకై తెమ్మనిరి. హిందువులందుకు సమ్మతింపకపోగా రెండు తెగలకు భయంకరమైన కలహము వచ్చుటకు సిద్ధమయ్యెను. ఉభయులు కత్తులు దూసిరి. అప్పుడొక జ్ఞాని యాగుంపులోనుండి వచ్చి నానకు వంటి మహాత్ములు తమకళేబరములోనుగూడ విడిచి పోవరు సుఁడీ యని పలికెను. ఆమాట విని హిందువులు మహమ్మదీయులు గూడ కళేబరమును మున్ను బెట్టిన నెలవునకు బోయి చూడ నచ్చట శవము లేకపోయెను. ఎల్లవారు విస్మితులైరి. ఆయన కప్పుకొన్న దుప్పటి మాత్రము లభించుటం జేసి యది హిందువులు మహమ్మదీయులు రెండుతునకలు చేసి చెరియొక తునక పుచ్చుకొనిరి. హిందువు లాతునకను దహనము చేసిరి. తురకలు నేలపూడ్చిపెట్టిరి. ఈవిధముగ మహానుభావుడైన

పేదకుటుంబము పుట్టి తనవిజ్ఞానసంపత్తిచేత జగద్గురుకర్తయై డెబ్బదియేండ్లు జీవించి జీవితకాలములో నొక్షణమైనను వ్యర్థముచేయక జ్ఞానసంపాదనమునందే వినియోగించి సంసారశృంఖలముల నాసముగ నను ద్రెంపి యెవ్వరికొలువు సేయక దేవ దేవునికొలువే చేసి చరితార్థుఁడై యాతని సాన్నిధ్యము బడసెను.

నానకు స్థాపించిన మతము పేరు సీకుమతము. తన్మతస్థులు సీకులు అని వ్యవహరింపఁ బడుచున్నారు. వీరు పంజాబు దేశమున విశేషముగ నున్నారు. నానకు యొక్క మతము చైతన్య వైష్ణవమతమువలె బసవేశ్వరుని జంగమ మతమువలె వర్ణభేదశూన్యులై భక్తిరసప్రధానమైయుండును. విగ్రహారాధనము చేయఁ గూడదని నానకు బోధించెను. వేదమునందితనికి గౌరవము కలదు కాని యిదియే పరమప్రమాణ మని యతఁ డొప్పుకొనలేదు. జీవహింసాస్పదము లైన క్రతువులు మొదలగు కర్మలు పనికిరావని యతఁడుగర్హించెను. ఈశ్వరుఁ డొక్కఁడే యనియు నతఁడు సర్వశక్తుఁడనియు సృష్టిస్థితి లయకారణుఁ డనియు భక్తిచేతనే యతఁడు సాధ్యుఁ డగునని యు నితనియాశయము. శంకరరామానుజమధ్వాచార్యులవలె నితఁడు విద్వాంసుఁడు గాఁడు. జీవాత్మపరమాత్మభేదములు విచారించి యతఁడు తత్వనిర్ణయములు చేయలేదు. భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములవలన మానవుఁడు పాపబంధములు విడిచి యీశ్వరసా

న్నిధ్యము నొందునని యతఁడు బోధించెను. సీకులమత
ము పేరు ఆదిగ్రంథము. దీనికే గ్రంథసాహెబులని
దీనిలో నానకుయొక్కయు నతని యనంతరమున మత
లైన గురువులయొక్కయు సిద్ధాంతము లున్నవి. ఇతఁడు
సీదాసు కబీరుదాసు మొదలగువారియట్లే పరమభాగవ
త్తముఁడు. ఈమతము పదియవ గురువగు గురుగోవిందుని
లమున మహోన్నతమైన స్థితికి వచ్చెను.

సమాప్తము.

